

**Onderwerp**

Voortgang DE-on op basis van het jaarverslag 2018, jaarplan 2020 en tussentijdse beoordeling 2014-2018

Kern mededeling:

Gedeputeerde Staten hebben bij besluit van 25 juli 2014 aan DE-on in 2014 een subsidie in de vorm van een lening van verstrekt van € 6.495.000 met als doel actief bij te dragen aan de versnelling van de energietransitie. Daarnaast hebben Gedeputeerde Staten bij besluit van 14 november 2018 aanvullende subsidie in de vorm van een lening van € 1.000.000 verstrekt.

Deze subsidie kan DE-on aanwenden voor het bekostigen van het (doen) ontwikkelen en het (mede) financieren van projecten d.m.v. participaties, garanties en het verstrekken van al dan niet achtergestelde leningen welke gericht zijn op zowel reductie en/of het duurzaam opwekken van energie in die delen van de markt die zich autonoom niet, onvoldoende of traag ontwikkelen.

In de subsidievoorwaarden zijn voorwaarden en verplichtingen gesteld ten aanzien van het verstrekken van periodieke rapportages ter informatie aan Gedeputeerde Staten, zoals het jaarverslag, het jaarplan en een tussentijdse beoordeling na 2, 4 en 8 jaar na verlening over de wijze waarop DE-on met de subsidie omgaat.

GS hebben toegezegd Provinciale Staten via een mededeling te informeren over de voortgang van DE-on. Met deze mededeling over:

1. het jaarverslag 2018;
2. de tussentijdse beoordeling 2014-2018 Stichting DE-on;
3. jaarplan 2020;

wordt aan deze toezegging voldaan.

Mededeling:

1. GS hebben tijdig het jaarverslag over 2018 ontvangen van DE-on. Dit voldoet aan de gestelde eisen en is bij dit voorstel gevoegd. De bevindingen over de resultaten zijn als volgt:
 - DE-on heeft, zoals voorgeschreven in subsidievoorwaarde 6 lid c op tijd het jaarverslag 2018 aan Gedeputeerde Staten overlegd.
 - De maatschappelijke bijdrage van DE-on in termen van CO₂-reductie is hoger dan de doelstelling uit de subsidiebeschikking.
 - De gerealiseerde multiplier op de uitgezette middelen is hoger dan de minimaal te realiseren multiplier.
 - In 2018 keerde DE-on één nieuwe financiering uit van € 110.501, daarmee komt het totaal aan uitstaande leningen van DE-on uit op € 1.748.947.
 - DE-on heeft het jaar 2018 afgesloten met een hoger verlies dan begroot van € 560.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een voorziening voor het project Groen Gas Almere van € 505.850. Daarnaast waren er lager dan begrote rente-inkomsten en baten uit ontwikkelingsactiviteiten.Als gevolg van het negatieve vermogen van DE-on in 2018 zal bij het opstellen van de provinciale jaarrekening 2019 de voorziening oninbare leningen dienen te worden verhoogd met € 525.218.
2. De bevindingen ten aanzien van de tussentijdse beoordeling 2014-2018 Stichting DE-on, zoals opgenomen in het Meerjarenplan 2019-2024, over de periode 2014-2018 zijn de volgende:

Registratienummer

2523970

Datum

17 december 2019

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Fackeldey, J.A.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden



- Stichting DE-on zet de beschikbare middelen minder snel uit dan volgens het meerjarenplan 2014-2019 en bepaald is in de subsidiebeschikking.
- Ultimo 2018 is € 1.748.947 door DE-on aan leningen uitgezet. De Stichting is in 2014 gestart met € 6.495.000 aan beschikbare middelen in de vorm van een lening van de Provincie Flevoland.
- Per 31 december 2018 is hiervan nog €5.064.206 beschikbaar voor nieuwe financieringen en is er totaal een bedrag van € 1.748.947 aan financieringen verstrekt.
- De gemiddelde financiële multiplier van de projecten is 9,6 bij een ten doel gestelde minimumnorm van 5. Dat betekent dat bijna twee keer zoveel geld uit de markt bij de DE-on financiering wordt geïnvesteerd in vergelijking tot de minimumnorm.
- De te verwachten CO2-reductie van de projecten wordt becijferd op 21.648 ton CO2 per jaar. Dat is aanzienlijk meer dan de 8.000 ton CO2 per jaar, die als minimumdoelstelling geldt.
- De financieringen betreft, conform subsidievoorwaarde, alle bewezen technologieën.
- De duurzame energieprojecten zijn, conform subsidievoorwaarde, alle binnen de provincie Flevoland gerealiseerd.

Conclusie: hoewel de financieringen in de eerste jaren van DE-on achterblijven op de verwachtingen, zijn de maatschappelijke resultaten (in de vorm van CO2-reductie en multiplier) beter dan verwacht.

3. GS hebben tijdig het jaarplan van 2020 ontvangen van DE-On. Dit voldoet aan de gestelde eisen en is bij dit voorstel gevoegd. De bevindingen hierover zijn als volgt:
- In 2020 gaat DE-on door met het financieren van projecten. In de markt is de trend dat banken zich terugtrekken als financier van kleinere zonne-energieprojecten op dak en land en dat DE-on in dat geval dus vooral een rol te vervullen heeft als hoofdfinancier.
 - DE-on zal in 2020, net als in 2019, haar rol in de warmtesector verder uitbreiden. Dat betreft de financiering van grotere warmteprojecten en financiering van bedrijven die zich richten op de verduurzaming van woningen.
 - Naast nieuwe financieringen blijft DE-on ook tijd en aandacht besteden aan de bestaande financieringen en mogelijke uitbreiding daarvan.
 - In 2020 verwacht DE-on een bedrag van ongeveer €1,5 miljoen aan aanvullende financieringen te verstrekken.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
DE-on Jaarverslag 2018	2499460	Ja
DE-on Controleverklaring 2018	2487936	Ja
DE-on Meerjarenplan 2019-2024	2487928	Ja
DE-on Jaarplan 2020	2523299	Ja
DE-on Memo toelichting financiering	2523297	Ja



Meerjarenplan

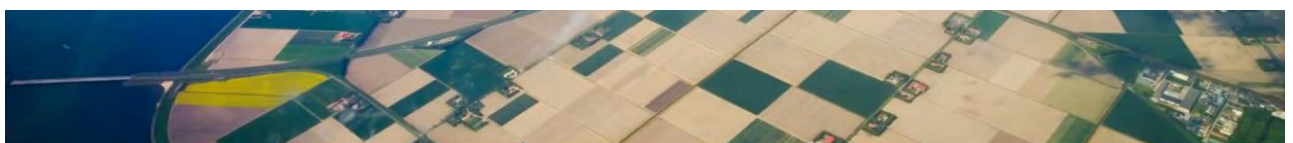
2019 - 2024

H.J. De Vries

Directeur Stichting DE-on

13 november 2018

Akkoord Raad van Toezicht en Bestuur op 12 november 2018



Inhoud

Inhoud	2
1 Inleiding	4
2 Doelstelling en missie	5
2.1 Statutaire doelstelling	5
2.2 Doelstelling Kamer van Koophandel	5
2.3 Doelstelling subsidiebeschikking.....	5
3 Scope Stichting DE-on	7
3.1 Technologieën en politiek-maatschappelijke ontwikkelingen.....	7
3.2 Beoordelingskader DE-on.....	7
4 Activiteiten van Stichting DE-on.....	9
4.1 Verbinden	9
4.2 Versterken	9
4.3 Versnellen.....	9
5 Ontvangen subsidies en resultaten 2014-2018.....	10
5.1 Financieringsbudget tot en met 31 oktober 2018	10
5.2 Uitbreiding Financieringsbudget 2018	10
5.3 Projectontwikkeling: Green deal gelden	11
5.4 Exploitatiesubsidie aanvangsjaren	12
5.5 Conclusies subsidies en resultaten 2014-2018	12
6 Exploitatie 2014-2018	14
6.1 Inkomsten: Rendement op financiering.....	14
6.2 Inkomsten: Vergoedingen over banksaldo.....	14
6.3 Inkomsten: Vergoedingen voor diensten.....	15
6.4 Incidentele inkomsten.....	15
6.5 Kosten: exploitatie DE-on.....	15
6.6 Exploitatieoverzicht 2014 – 2018.....	16
7 Activiteiten 2019 – 2024	17
7.1 Flevolandse Energieagenda.....	17
7.2 Expertisecentrum Energie Flevoland.....	17
7.3 Uitbreiding fondsen.....	19
8 Financiële Planning 2019-2024	20
8.1 Planning financieringsbudget.....	20
8.2 Planning ontwikkel & expertise budget	21
8.3 Exploitatiebegroting 2019 – 2024	22
9 Governance en Rapportages	25

9.1	Governance structuur	25
9.2	Ontwikkelactiviteiten	25
9.3	Fondsbeheer.....	25
9.4	Rapportage	25
9.5	Jaarplan en Meerjarenplanning	26
9.6	Revisieagenda.....	26
9.7	Evaluatie Expertisecentrum Energie Flevoland.....	26
9.8	Midterm review: 8 jaar na verstrekking van de lening	26
Bijlage 1: Financieringsbudget 2014-2034 – Subsidie Provincie Flevoland 2014.....		27
Bijlage 2: Financieringsbudget 2014-2034 – Subsidie Provincie Flevoland 2014 + nieuwe funding.....		27
Bijlage 3: Ontwikkelingsbudget 2018-2034.....		28
Bijlage 4: Operationele kosten		28
Bijlage 5: Exploitatiebegroting 2018-2034 op basis van oorspronkelijk plan		29
Bijlage 6: Exploitatiebegroting 2018-2034 op basis van ambitie		29
Bijlage 7: Cashflow overzicht 2018-2034 op basis van oorspronkelijke plan.....		30
Bijlage 8: Cashflow overzicht 2018-2034 op basis van ambitie		30

1 Inleiding

Stichting DE-on versnelt in de provincie Flevoland de energietransitie en versterkt daarmee de lokale economie

Vanuit bovenstaande missie is in 2014 de Stichting Duurzame Energie- en ontwikkelingsmaatschappij (DE-on) gestart. Bij besluit van 25 juli 2014 van de Provincie Flevoland heeft DE-on een subsidie ontvangen in de vorm van een lening van € 6.495.000. Dit geld wordt ingezet voor de financiering van projecten in de provincie Flevoland gericht op zowel besparing als het duurzaam opwekken van energie, in die delen van de markt die zich autonoom niet, onvoldoende of traag ontwikkelen. Een meerjarenplan 2014-2018 diende daarbij als leidraad. Dit nieuwe meerjarenplan 2019-2024 bouwt daarop voort.

Het actief ondersteunen van initiatiefnemers is als formule effectief gebleken voor het succesvol realiseren van de duurzame energieprojecten. Ook de komende vijf jaren zal DE-on haar bijdrage leveren aan de energietransitie in Flevoland door inzet van haar beschikbare middelen voor financiering en voor het faciliteren van projectontwikkeling van duurzame energieprojecten.

DE-on is in principe een revolverend fonds. De uitgezette middelen kennen over het algemeen een lange periode van terugbetaling. De huidige beschikbare middelen zullen naar verwachting rond 2020 uitgezet zijn, waarbij er dan nog onvoldoende geld is teruggevloeid om vanuit DE-on de energietransitie actief te kunnen blijven ondersteunen. Dit betekent dat er voor een blijvende bijdrage van DE-on aan de energietransitie in Flevoland een aanvulling van de middelen nodig is voor een -liefst extra- bijdrage aan de versnelling van de energietransitie in Flevoland.

Dit Meerjarenplan 2019-2024 beschrijft waar we staan, waar we naartoe gaan – het doel onze bijdrage te leveren aan de ambitie van de Provincie Flevoland -, en wat we daarvoor nodig hebben.

Het stuk is als volgt opgebouwd. Allereerst bespreken wij in hoofdstuk 2 de brede doelomschrijving en missie van Stichting DE-on. Deze doelen worden binnen een bepaalde scope gerealiseerd, welke wordt beschreven in hoofdstuk 3. Vervolgens gaan we in hoofdstuk 4 in op de kerntaken van DE-on. Voor de uitvoering van onze kerntaken hebben we een aantal subsidiestromen ontvangen. In hoofdstuk 5 beschouwen we de subsidiestromen en de resultaten op het gebied van financieringen en projectontwikkeling in de periode 2014-2018.

Voor het uitvoeren van de activiteiten worden kosten gemaakt en er worden inkomsten mee gegenereerd. In hoofdstuk 6 gaan we in op de operationele resultaten in de periode 2014-2018.

In hoofdstuk 7 kijken we vooruit naar de nieuwe meerjarenperiode 2019-2024. We lichten de plannen van stichting DE-on voor de komende periode toe, gevolgd door de bijbehorende financiële prognose in hoofdstuk 8. Het Meerjarenplan wordt afgesloten met een overzicht van de governance structuur en van de rapportage- en compliance-verplichtingen in hoofdstuk 9.

2 Doelstelling en missie

Stichting DE-on is in 2014 op initiatief van de Provincie Flevoland tot stand gekomen met als missie: “versnellen van de energietransitie in Flevoland en daarmee het versterken van de lokale economie” en opereert zonder winstoogmerk met als kerntaken:

1. DE-on faciliteert projectontwikkeling voor energiebesparing en opwekking van duurzame energie in Flevoland, zodat projectinitiatieven op een efficiënte en professionele wijze (sneller) gerealiseerd kunnen worden;
2. DE-on draagt bij aan de financiering van projecten waar marktfinanciering ontoereikend is.

Hiervoor gelden de volgende randvoorwaarden:

- De voor energietransitie beschikbare financiële middelen worden revolverend ingezet;
- Knelpunten voor het realiseren van projecten worden weggenomen. Knelpunten zijn gebrek aan kennis, gebrek aan initiatief, te kleine schaal, onvoldoende financierbaarheid.
- DE-on maakt een duidelijk onderscheid tussen projectontwikkeling en financiering van projecten.

De doelstelling van DE-on is op drie strategische plaatsen genoemd, te weten in de statuten van de stichting, bij de inschrijving in het handelsregister van de Kamer van Koophandel en in de voorwaarden behorende bij de subsidiebeschikking van de Provincie Flevoland. De letterlijke bewoording van deze drie doelstellingen is hieronder weergegeven.

2.1 Statutaire doelstelling

“De stichting stelt zich ten doel de energietransitie van een traditionele energiehuishouding naar een duurzame energiehuishouding, energiebesparende maatregelen daaronder begrepen, in de provincie te versnellen. De stichting zal zich hiertoe richten op het benutten van kansen om energiebesparings- en duurzame energie projecten op te starten, te ontwikkelen en / of te begeleiden en op het wegnemen van knelpunten in zowel technische, organisatorische en financiële zin die de realisatie van duurzame energie projecten (kunnen) belemmeren. De stichting beoogt niet om met haar activiteiten winst te behalen.

De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door:

- a. het werven van fondsen en subsidies welke kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelstelling; het stimuleren, ontwikkelen, opzetten, begeleiden, faciliteren, coördineren en ondersteunen van duurzame energie projecten op alle mogelijke manieren, alsmede
- b. het financieren van en investering of participeren in projecten, met name die projecten die op de reguliere markt niet voor financiering in aanmerking komen;
- c. alle overige toegestane middelen die aan de verwezenlijking van de doelstelling dienstig kunnen zijn.”

2.2 Doelstelling Kamer van Koophandel

“Ondersteuning van duurzame energie projecten, investeren, fondsenwerving.”

2.3 Doelstelling subsidiebeschikking

“De provincie Flevoland geeft met deze subsidie aan de stichting DE-on (lees verder: de stichting) uitvoering aan haar streven om de energietransitie van een traditionele energiehuishouding naar een duurzame energiehuishouding te versnellen teneinde in 2020 een volledige klimaat neutrale

energiehuishouding te bereiken¹. De stichting heeft tot doel aan deze versnelling actief bij te dragen en zal deze subsidie (bij besluit van 25 juli 2014, kenmerk 1550439) aanwenden voor het bekostigen van het (doen) ontwikkelen en het (mede)financieren van projecten (door middel van participaties, garanties en het verstrekken van (al dan niet achtergestelde) leningen) welke gericht zijn op zowel besparing en/of het duurzaam opwekken van energie in die delen van de markt die zich autonoom niet, onvoldoende of traag ontwikkelen.”

De ondertekening van de Flevolandse Energieagenda in 2018 met daarin de doelstelling van een CO₂ neutrale Provincie in 2050 onderstreept dat de doelstelling van DE-on nog steeds actueel is.

¹ Bron: Subsidiebeschikking Provincie Flevoland d.d. 28-07-2014.

3 Scope Stichting DE-on

3.1 Technologieën en politiek-maatschappelijke ontwikkelingen.

DE-on richt zich op bewezen technologieën op het gebied van duurzame energieopwekking en energiebesparing. Daarbij is windenergie vanaf het begin buiten de scope van DE-on gehouden. In praktijk heeft DE-on de afgelopen jaren vooral resultaat geboekt bij projecten en initiatieven gericht op de opwek van duurzame energie. DE-on zal hierop focus houden en daarnaast invulling geven aan de implementatie van thema's uit het Klimaatakkoord, zoals gepresenteerd in juli 2018.

Binnen het thema "Gebouwde omgeving" komt de komende jaren focus te liggen op het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving en de ontwikkeling van duurzame warmtenetten. Daarnaast zijn maatregelen gericht op meer isolatie en minder energieverbruik noodzakelijk. De Flevolandse woningcorporaties staan voor de uitdaging om voor 2021 ongeveer 100.000 woningen van het gas af halen. Voor DE-on ligt een rol weggelegd in het aanjagen en verbinden van stakeholders, het adviseren over -en mogelijk ook invulling geven aan- een passend ESCo (Energy Service Company) model voor de gebouwde omgeving en het ondersteunen in de ontwikkeling van -en uitvoering van- warmteplannen.

Binnen het thema "Elektriciteit" blijft de focus liggen op het produceren van hernieuwbare energie, zoals zonne-energie, biogas, geothermie en CO₂ vrije waterstof.

In de sector "Landbouw en landgebruik" moet in 2030 een emissiereductie van 3,5 megaton gerealiseerd zijn, waarmee een investering van 2 tot 4 miljard gemoeid is. De tuinbouw moet een slag maken richting groene stroom, groen gasproductie en geothermie. Methaanemissie moet verminderd worden in de melkveehouderij. DE-on kan zowel bij geothermie als in de productie van groen gas en duurzame elektriciteit een rol spelen.

In het thema "Mobiliteit" zal er meer focus komen op toepassing van duurzame brandstof in de transport en op emissievrije mobiliteit. Hierin kan DE-on mogelijk een rol spelen in de productie van duurzame brandstoffen, bijvoorbeeld uit biomassa of uit duurzaam opgewekte elektriciteit.

De afspraken uit het Klimaatakkoord worden regionaal vertaald in de Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een samenwerkingsverband voor de ruimtelijke inpassing van de energietransitie. DE-on is aangesloten bij de RES van Flevoland en praat mee over de ruimtelijke plannen, opwek van duurzame energie en regionale samenwerking.

3.2 Beoordelingskader DE-on

DE-on werkt binnen randvoorwaarden waaraan de financieringen en participaties moeten voldoen. Deze randvoorwaarden zijn vastgelegd in het investeringsreglement vastgesteld op 5 februari 2015 en vormen het beoordelingskader voor de investeringen vanuit Stichting DE-on.

Beoordelingskader DE-on	Toelichting
Bewezen technologieën	De scope van DE-on is beperkt tot bewezen technologieën.
Geografie – Provincie Flevoland	DE-on richt zich specifiek op projecten en activiteiten in de provincie Flevoland.
CO₂ besparing	Stichting DE-on heeft de opdracht om een CO ₂ besparing te bereiken van 8.000 ton per jaar.
Multiplier	Stichting DE-on heeft de opdracht om met de 6,5 miljoen Euro die DE-on kan inzetten, voor minimaal 30 miljoen aan investeringen te realiseren. Dit komt neer op een multiplier van ongeveer 5.
Financiering	Stichting DE-on hanteert een aantal voorwaarden waarbinnen financieringen kunnen worden verstrekt. Deze zijn:

- Ondergrens financiering door DE-on: EUR 100.000 per individueel project.
- Bovengrens: financiering door DE-on: EUR 3.000.000 per individueel project.
- Maximale inbreng door DE-on per project: 50% van benodigd kapitaal.
- Maximale inbreng bij participatie in aandelenkapitaal door DE-on per project: minderheidsbelang van maximaal < 50% van het aandelenkapitaal.
- Financieringen worden bij voorkeur verstrekt aan rechtspersonen, bij voorkeur Special Purpose Companies. Indien niet mogelijk wordt gefinancierd op basis van doelfinanciering.
- De door Stichting DE-on verstrekte middelen dienen altijd te voldoen aan de staatsteunregels van de Europese Unie.

Daarnaast kan DE-on ontwikkelingskosten voor projecten dragen, met de aantekening dat deze bij succesvolle realisatie aan DE-on terugbetaald moeten worden met een succesopslag.

4 Activiteiten van Stichting DE-on

De activiteiten van Stichting DE-on staan in het teken van het realiseren van de doelstelling van de Stichting en zijn onder te verdelen in drie kerntaken: verbinden, versterken en versnellen.

4.1 Verbinden

Onder verbinden verstaan we het samenbrengen van partijen om projecten beter, sneller en makkelijker tot resultaat te brengen. Verbinding kent drie deelactiviteiten:

- **Kennisdeling.** Leerervaringen van vergelijkbare projecten uitwisselen zorgt voor het voorkomen van problemen. DE-on vervult een intermediairsrol tussen projecten waar van elkaar geleerd kan worden;
- **Professionaliseren.** Het ontwikkelen van duurzame energie- of energiebesparingsprojecten vergt specifieke vaardigheden welke niet altijd beschikbaar zijn bij initiatiefnemers. DE-on versnelt projecten door initiatiefnemers en professionele marktpartijen bij elkaar te brengen.
- **Organiseren.** DE-on vervult vaak de rol van “oliemannetje” in het organiseren en invullen van samenwerkingen tussen partijen. DE-on is over het algemeen niet de partij die projecten trekt.

DE-on vult de verbindende rol voornamelijk binnen een breed netwerk in de Provincie Flevoland en vanuit de kennis en expertise die de projectontwikkelaars hebben door betrokkenheid bij projecten verspreid over heel Nederland.

4.2 Versterken

Onder versterken verstaan we het toevoegen van eigen kennis en kunde aan projecten van initiatiefnemers, daar waar deze kennis en kunde niet door marktpartijen wordt ingebracht. Ook projecten mee-ontwikkelen valt hieronder. Daarbij zien we de volgende activiteiten:

1. **Advisering.** DE-on verstrekt adviezen over het ontwikkelen en het financieren van projecten, omdat hier meestal de grootste knelpunten ontstaan. DE-on adviseert zelfstandig waar andere marktpartijen niet aangehaakt zijn, reikt partijen aan die de initiatiefnemer kunnen ondersteunen en draagt dan de adviesrol over aan marktpartijen zodra deze beschikbaar zijn.
2. **Ontwikkelen.** DE-on neemt in specifieke gevallen de rol van mede-projectontwikkelaar op zich, wanneer marktpartijen deze rol zelf niet of onvoldoende kunnen invullen. DE-on ondersteunt wel maar is niet in de lead, en neemt niet de ondernemersrol op zich.

4.3 Versnellen

Onder versnellen verstaan we het wegnemen van overige belemmeringen en het (mee-) financieren van projecten. Daarbij zijn de volgende activiteiten te onderscheiden:

1. **Wegnemen belemmeringen.** Door de inbreng van een combinatie van netwerk, kennis, vaardigheden en ontwikkelfinanciering kan DE-on een cruciaal verschil maken in het realiseren van projecten.
2. **Meefinancieren.** DE-on kan optreden als co-financier in projecten waar marktfinanciering faalt, zodat deze projecten toch kunnen worden gerealiseerd.

DE-on levert situatie-specifieke oplossingen, risicoprofielen en voorwaarden, wat een behulpzame aanvulling is op wat commerciële marktpartijen (niet) kunnen bieden.

5 Ontvangen subsidies en resultaten 2014-2018

Stichting DE-on heeft een drietal subsidiestromen ontvangen om de activiteiten uit te voeren. Dit zijn:

1. Financieringsbudget uit de lening van de provincie,
2. Budget voor projectontwikkeling uit de green deal gelden,
3. Exploitatiesubsidie voor de opstart van DE-on.

Paragraaf 5.1. en 5.2. behandelen het financieringsbudget. De middelen voor projectontwikkeling en de daarmee behaalde resultaten worden behandeld in paragraaf 5.3. In paragraaf 5.4. komt de verkregen subsidie voor de exploitatie voor de opstart van DE-on aan de orde. In 5.5 worden de conclusies gepresenteerd over de subsidies en toepassing daarvan in de periode 2014-2018.

5.1 Financieringsbudget tot en met 31 oktober 2018

De Stichting is in 2014 gestart met € 6.495.000 aan beschikbare middelen in de vorm van een lening van de Provincie Flevoland. In Tabel 1 is weergegeven wat de stand van zaken is van de beschikbare middelen, zoals verstrekt in 2014 door de Provincie Flevoland. Hieruit blijkt dat er per 31 oktober 2018 nog €4.117.519 beschikbaar is voor nieuwe financieringen en er € 2.377.481 aan financieringen is uitgezet.

Datum: 24 oktober 2018										
Project	Participatie of financiering	Technologie	Startdatum	Huidige hoofdsom DE-on	Oorspronkelijke hoofdsom DE-on financiering	Totale Financiering	Multiplifier	CO2 besparing verwacht per jaar (ton CO2)	Aflossing in huidig boekjaar (€)	Rente (%)
Groen Gas Almere - Almere	Aandeelhouderslening	Biogas	29/9/2015	€ 510.000	€ 510.000	€ 8.269.000	16,2	2.300	-	5,0%
Groen Gas Almere - Almere	Deelneming	Biogas	29/9/2015	€ 8.000	€ 8.000	€ -	-	-	-	-
North Sea Food - Urk	Financiering	Zonne-energie	22/06/2016	€ 237.580	€ 237.580	€ 475.161	2,0	215	51.391	3,5%
DVPN - Rietlanden Lelystad	Financiering	Zonne-energie	27/06/2016	€ 180.000	€ 180.000	€ 360.133	2,0	163	28.800	3,5%
Kalter - Marknesse	Financiering	Zonne-energie	7-12-2016	€ 250.000	€ 250.000	€ 564.116	2,3	279	50.000	4,0%
Torenhoeve - Biddinghuizen	Financiering	Biogas	17/7/2017	€ 500.000	€ 500.000	€ 2.500.000	5,0	5.087	62.500	7,5%
BeGreen - Lelystad	Financiering	Biomassa	24/11/2017	€ 500.000	€ 500.000	€ 7.500.000	15,0	12.060	-	7,5%
Zonnepark Vlotgrasweg	Financiering	Zonne-energie	23/3/2018	€ 110.501	€ 110.501	€ 2.100.000	19,0	1.144	-	5,5%
Uitbreiding GGA	Participatie	Biogas		€ 81.400	€ 81.400	€ 1.000.000	12,3	400	-	5,0%
TOTAAL				€ 2.377.481	€ 2.377.481	€ 22.768.410	9,6	21.648	192.691	
Meerjarenplan 2014 - 2019				€ 3.745.000	€ 3.745.000	€ 18.770.000	5x	10.013		
Subsidie ontvangen 1-10-2014				€ 6.495.000						
Restant				€ 4.117.519						
Subsidie 2018 tbv geothermie Luttelgeest				€ 1.000.000						
Verwachte ACL Financiering				€ 2.000.000						
TOTAAL				€ 3.117.519						

Tabel 1 Overzicht financieringen

De volgende conclusies kunnen uit het overzicht getrokken worden:

1. Stichting DE-on zet de beschikbare middelen minder snel uit dan voorzien in het meerjarenplan 2014-2019.
2. Desondanks is een hogere impact bereikt dan de daarbij ten doel gestelde norm.
 - De gemiddelde financiële multiplifier van de projecten is 9,6 bij een ten doel gestelde minimum norm van 5. Dat betekent dat bijna twee keer zoveel geld uit de markt bij de DE-on financiering wordt gelegd dan vooraf was verwacht.
 - De verwachte CO₂ besparing is 21.648 ton CO₂ per jaar. Dat is aanzienlijk meer dan de 8.000 ton CO₂ per jaar die als minimum doelstelling geldt.

Uit het overzicht blijkt ook dat de financieringen allen bewezen technologieën betreffen en dat de duurzame energieprojecten binnen de provincie Flevoland gerealiseerd zijn.

5.2 Uitbreiding Financieringsbudget 2018

Eind november 2018 is de 'financial close' gepland van de financiering van Aardwarmte Combinatie Luttelgeest (hierna; ACL). Stichting DE-on is door de initiatiefnemer gevraagd één miljoen euro te financieren.

Daarnaast heeft de Provincie het voorstel gedaan om zelf ook één miljoen euro te verstrekken aan ACL ter stimulering van geothermie en hierbij DE-on te vragen op te treden als organisator van de

financiering. DE-on zal ACL niet één maar twee miljoen euro verstrekken onder haar bestaande leningsvoorwaarden en op basis van haar eigen risicoafweging. Daarbij komt één miljoen uit het investeringsbudget van DE-on en wordt één miljoen door de Provincie aan DE-on verstrekt in de vorm van een aanvullende lening ter uitvoering van het bevorderen van de energietransitie in de provincie Flevoland. Deze lening is, net als de oorspronkelijke lening van DE-on, een subsidie in de vorm van een lening. De looptijd is 17 jaar (tot en met 2034) en is qua terugbetalingsdatum gelijkgesteld aan de terugbetalingsdatum op de oorspronkelijke lening. Hetzelfde geldt voor de overige subsidievoorwaarden en – verplichtingen.

Het totale door DE-on van de Provincie geleende financieringsbudget bedraagt hiermee €7.495.000. Deze dient uiterlijk 31-12-2034 terug betaald te worden aan de Provincie Flevoland.

5.3 Projectontwikkeling: Green deal gelden

Voor de projectontwikkeling was geen geld gereserveerd in de oorspronkelijke meerjarenplanning. Projectontwikkeling en de ondersteuning daarvan bleek echter een belangrijkere factor voor succes dan voorzien. De provincie erkende dat al spoedig door het toekennen van een ontwikkelsubsidie vanuit de Green Deal gelden. Vanuit de Green Deal gelden is aan DE-on €365.000 als subsidie ter beschikking gesteld voor de ontwikkeling van projecten². Door de inzet van deze middelen heeft DE-on door de jaren heen actief projecten kunnen (mee)ontwikkelen en heeft dit in verschillende gevallen geleid tot realisatie mede dankzij (gedeeltelijke) financieringen door DE-on.

Tabel 2 geeft de inzet van de Green Deal gelden tot 31 oktober 2018.

Provincie Flevoland Green Deal middelen	2015	2016	2017	2018	Totale
(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	Onttrekking
Stand per 1 januari		337.645	290.048	197.951	Op Project (€)
Provincie Flevoland Green Deal Middelen dotatie / onttrekkingen tbv:	365.000				365.000
Documentatie energiebesparing sportvereniging	- 6.502				- 6.502
Documentatie GGA B.V.	- 8.890				- 8.890
Project Zonneweide Groen	-10.458	-14.416	- 5.656		- 30.530
Project Zonnepark Vlotgrasweg	- 1.505	- 15.961			- 17.466
Aardwarmte Combinatie Luttelgeest		- 9293	- 8.696		- 17.989
Energiebesparing		- 4.655	- 10.300		- 14.955
Zon op Bedrijfsdaken Biddinghuizen		- 788	- 2.095		- 2.883
Zon op Bedrijfsdaken Lelystad		- 1.959	- 1.409		- 3.368
Zon op Bedrijfsdaken Noordoostpolder		- 280	- 34.935	-27.222*	- 62.437*
Zon op Bedrijfsdaken Urk		- 245	- 12.195	-27.221*	- 39.661*
Zon op Bedrijfsdaken Zeewolde			- 13.045	-48.000*	- 61.045*
Project Gebroeders Kramer Urk			- 2.856		- 2.856
Zuiderzeeland Circulaire economie			- 910		- 910
Zonnecollectief Lelystad				-3.626	- 3.626
Project P4S				-5.000*	- 5.000*
Zuiderzeeland Circulaire Economie				-3.465	- 3.465
Zonnepark Plantenkwekerij Bernhard				-466	- 466
Diverse projectontwikkeling & nieuwe projecten				-35.000*	- 35.000*
Totale onttrekking per jaar	- 27.355	- 47.597	- 92.097	- 150.000*	- 317.049*
Stand budget per 31 december van ieder jaar	337.645	290.048	197.951	47.951*	47.951*

Tabel 2 Stand van zaken Green Deal gelden. Bedragen met een * zijn verwachtingen per einde jaar

De green deal gelden worden ingezet om projecten te ontwikkelen en vooruit te helpen. In praktijk werkt dit zeer goed. Naar verwachting zal er voor 2019 en verder nog een kleine 50.000 euro over zijn,

² Bron: Beschikking subsidie restant Green Deal middelen d.d. 15-10-2015, kenmerk 1786125.

waarbij dient te worden aangetekend dat hierin ook al een aantal committeringen (met name op zon op bedrijfsdakenprojecten) zijn opgenomen.

DE-on hoeft niet altijd te investeren in projecten om versnelling te bereiken. Er is ruim 4 MWp Zon PV productievermogen gerealiseerd vanuit de (mede door DE-on geïnitieerde) Zon op Bedrijfsdaken aanpak in de gemeenten Urk, Dronten en Noordoostpolder. DE-on heeft hierbij capaciteit van projectontwikkelaars, advies en ondersteuning ingezet.

DE-on heeft verschillende ondernemers geadviseerd bij de ontwikkeling van zonnedaken en zonneweides, waarbij zonder financiering van DE-on gerealiseerd is. Een voorbeeld hiervan is maatschap Van Dalen in Swifterbant die dankzij de inspanning van DE-on op de daken van twee boerderijen totaal 1.100 zonnepanelen hebben geplaatst. Een ander voorbeeld is het Visverwerkingsbedrijf van de Gebroeders Kramer op Urk, die de koelinstallatie nu laat draaien op eigen opgewekte zonnestroom. DE-on heeft dit project ondersteund in de ontwikkeling, de ondernemers hebben het project geheel met eigen geld gerealiseerd.

Projectondersteuning door DE-on zonder financiële deelname van DE-on, levert dus ook een bijdrage aan de versnelling van de energietransitie in Flevoland. De daadwerkelijke impact van de inzet van DE-on ligt daarom hoger dan de in Tabel 1 gepresenteerde multiplier, die alleen betrekking heeft op de impact van de financieringen en participaties.

5.4 Exploitatiesubsidie aanvangsjaren

De exploitatiesubsidie € 305.000 is onderdeel van de subsidiebeschikking van de Provincie Flevoland d.d. 28 juli 2014. Zoals omschreven in de subsidiebeschikking: “Een bedrag van €305.000 ter dekking van de kosten van het dagelijks beheer van de Stichting DE-on en de operationele kosten die voortvloeien uit het verstrekken van leningen, dat niet behoeft te worden terugbetaald”.

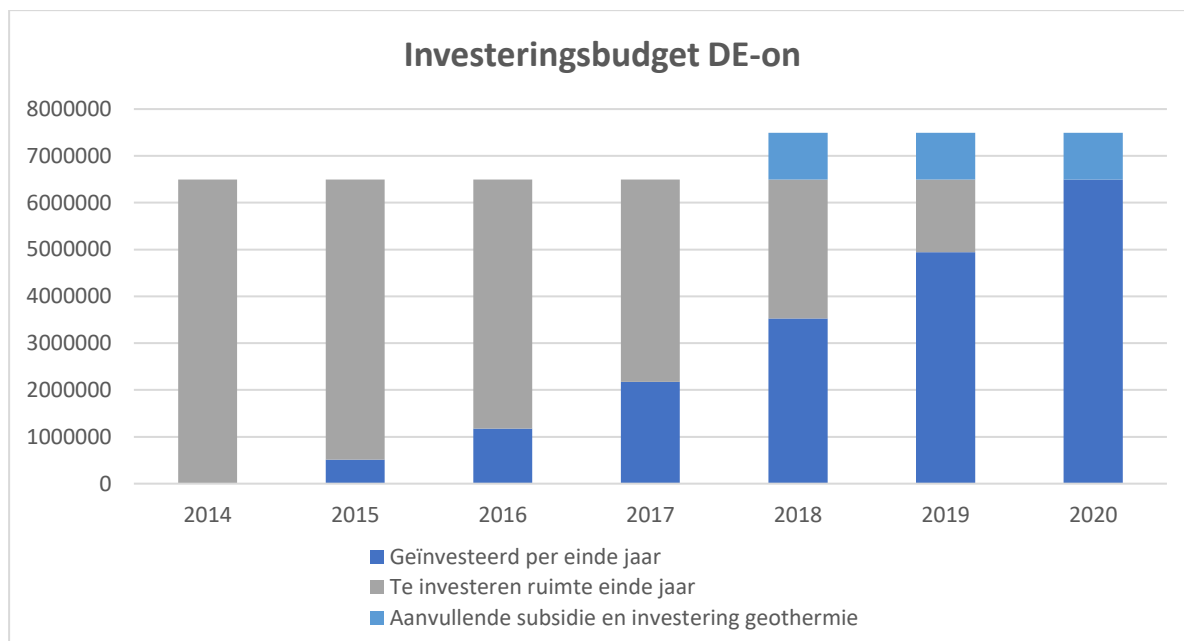
De exploitatiesubsidie behoeft geen terugbetaling, maar wel vaststelling. De subsidie is in de eerste twee en een half jaar benut conform de afspraken voor de opstart van de organisatie en de verstrekking van de eerste leningen van de stichting. Het verzoek om vaststelling van de exploitatiesubsidie zal op korte termijn volgen.

5.5 Conclusies subsidies en resultaten 2014-2018

De subsidiebeschikking stelt voorwaarden aan de snelheid waarmee de middelen worden aangewend voor financieringen.

In de subsidiebeschikking is de volgende investeringsaannname gemaakt: “Aan het einde van jaar 8 (2021) is de volledige € 6,5 miljoen geïnvesteerd. In lijn met de subsidiebeschikking dient na twee jaar zicht te zijn op investeringen ter grootte van 2 miljoen euro en na 4 jaar moet er zicht zijn op 5 miljoen investering”. Deze lijn wordt door DE-on gehanteerd voor het uitzetten van de middelen.

Eind 2016 bedroegen de totale investeringen €1.177.580. Eind 2017 is dit opgelopen tot €2.177.580. Met de aanvullende subsidie in geothermie vanuit de provincie en de € 2.000.000 financiering in ACL, naast andere financieringen in diverse duurzame energieprojecten, bedraagt naar verwachting het totaal geïnvesteerd kapitaal € 4,5 miljoen per eind 2018. Deze lijn doortrekkend zal het totale investeringsbudget waarschijnlijk in 2020 volledig benut zijn, zoals ook weergegeven in Figuur 1 en in het overzicht toegevoegd in Bijlage 1. De volledige uitzetting van de subsidie in 2020 valt daarmee naar verwachting binnen de actieve termijn van 8 jaar. Figuur 1 geeft het beeld grafisch weer.



Figuur 1 Verloop financieringsbudget DE-on

Hoewel de financieringen in de eerste jaren van DE-on achterbleven op de verwachtingen, zijn de maatschappelijke resultaten (in de vorm van CO₂ besparing en multiplier) beter dan gedacht.

6 Exploitatie 2014-2018

Invulling geven aan de doelstellingen en op de juiste manier omgaan met de door de Provincie ter beschikking gestelde middelen, vraagt een goede operationele uitvoering. DE-on wordt geacht haar eigen operationele kosten te bekostigen. De activiteiten van DE-on worden bekostigd uit de inkomsten die DE-on genereert met die activiteiten. In dit hoofdstuk worden allereerst de verschillende operationele inkomstenstromen van DE-on toegelicht. In essentie zijn dat er drie:

1. Rendement op financieringen
2. Rente over tegoeden op de bankrekening
3. Inkomsten uit diensten en ontwikkelactiviteiten

Daarnaast kan er sprake zijn van incidentiele inkomsten zoals bijvoorbeeld de operationele exploitatiesubsidie die verkregen is voor de opstart van DE-on.

Tegenover de inkomsten staan de kosten die gemaakt worden om de activiteiten uit te voeren. De combinatie van kosten en inkomsten vormt de exploitatie van Stichting DE-on.

In dit hoofdstuk worden in paragraaf 6.1 tot en met 6.4 de inkomsten en in paragraaf 6.5 de kosten van DE-on besproken. Vervolgens geeft paragraaf 6.6 het exploitatieoverzicht zoals deze vanaf 2014-2018 is gerealiseerd.

6.1 Inkomsten: Rendement op financiering

De door DE-on uitgezette financieringen dragen bij aan de inkomsten van DE-on. Over de financiering worden vergoedingen ontvangen in de vorm van bijvoorbeeld rentebaten, garantie-fees of dividenden maar ook in de vorm van winst bij de verkoop van aandelen.

Bij aanvang van DE-on werd uitgegaan van een netto rendement op financieringen van 3,5%. Dit was een aangenomen minimum rendement, dat nodig was om het revolverend karakter te waarborgen.

Het gemiddelde rendement op de reeds verstrekte leningen ligt echter hoger, namelijk op 4,5%. Wij achten het realistisch dit daadwerkelijk gerealiseerde rendement te hanteren bij de prognose van de toekomstige financieringen.

Tegelijkertijd blijft het uitgangspunt dat, afhankelijk van de positie die DE-on inneemt in projecten (door participaties of leningen), er gewerkt wordt met een risico-opslag die marktconform is, in een zodanige mix dat het benodigde minimale netto rendement van 3,5% gehaald wordt.

Per project wordt gekeken naar de juiste risicorendement verhouding en naar de draagkracht van het project. Het rendement op een individueel project kan daardoor anders uitvallen dan het rekenrendement van 3,5%. Per project wordt gezocht naar de best passende oplossing, tegelijkertijd wordt de mix van projecten zo gekozen dat het rendement gemiddeld minimaal 3,5% bedraagt.

DE-on is ook geen subsidieverlener: volgens de financieringsvoorwaarden kan DE-on weliswaar meer risico nemen zijn dan waartoe de meeste marktpartijen bereid zijn, maar DE-on kan geen onverantwoorde risico/rendement verhoudingen accepteren.

6.2 Inkomsten: Vergoedingen over banksaldo

Op het banksaldo ontvangt DE-on rente. De opbrengsten op het banksaldo vallen lager uit dan verwacht, door de lage rentestand (thans 0,23 % op de lopende spaarrekening, verwacht was gemiddeld 1,5%). Voor de geprognostiseerde opbrengsten op het banksaldo in de periode 2019 – 2024 rekenen wij met een rente van 1%.

6.3 Inkomsten: Vergoedingen voor diensten

DE-on verkrijgt ook inkomsten uit geleverde diensten. Dit kunnen diensten zijn in de vorm van advies of matchmaking tussen partijen, maar het kunnen ook ontwikkeldiensten zijn. In het algemeen geeft DE-on ondersteuning aan projecten die de potentie hebben tot realisatie te komen.

In dit Meerjarenplan rekenen we erop dat we voldoende baten genereren uit diensten om de kosten te dekken van 0,5 FTE adviseur ontwikkeling. Hier zijn wel wat kanttekeningen bij te plaatsen.

Zo is het aantrekken van financiering onderdeel van de toegevoegde waarde van DE-on. Hiervoor kan bij het sluiten van de financiering (financial close) een fee gevraagd worden. Dit is dus een op succes gebaseerde vergoeding, waarbij DE-on het risico loopt dat er uiteindelijk onverhoopt toch geen financial close bereikt wordt.

Het mee-ontwikkelen van projecten kent eenzelfde risicoprofiel als het aantrekken van financieringen. Pas bij het realiseren van het project worden normaliter ontwikkelvergoedingen uitgekeerd, dan wel worden deze vertaald naar een aandeel in het project.

Toch heeft het werken met “risicodragende” diensten bij DE-on de voorkeur boven een “uurtje-factuur” model. DE-on voegt namelijk juist waarde toe bij projecten waar de markt op dit moment geen mogelijkheden ziet om ze te realiseren, door als DE-on wel mee te lopen in het risico. Het factureren op urenbasis verhoogt enkel de kosten van een project, terwijl de kans van slagen nog niet bewezen is. Door mee te lopen in het risico biedt DE-on de mogelijkheid projecten verder te brengen zonder dat daar externe middelen voor gezocht hoeven te worden.

Per project kijkt DE-on waar de toegevoegde waarde ligt, wat daarbij de beste methode voor het waarderen van die waarde is en welke vergoeding voor de geleverde diensten in verhouding staat tot de werkzaamheden en het gelopen risico.

6.4 Incidentele inkomsten

Incidenteel worden inkomsten verworven uit subsidies, waarmee specifieke taken van DE-on uitgevoerd kunnen worden. We verwijzen hierbij naar de Green deal gelden en de exploitatiesubsidie voor de opstartfase van DE-on. Ook in de toekomst verwachten wij incidentele inkomsten ter dekking van specifieke operationele activiteiten aan te trekken. In hoofdstuk 7 (de activiteiten van DE-on in 2019-2034) wordt hierover meer gezegd.

6.5 Kosten: exploitatie DE-on

De kosten van de exploitatie van DE-on bestaan hoofdzakelijk uit de kosten voor de inzet van mensen: de invulling van de directeursrol, projectadviseurs en de Raad van Toezicht. Daarnaast worden er kosten gemaakt voor huisvesting (DE-on huurt een flexibele werkplek in het Gemeentehuis van Lelystad), administratie en controle, vervoer, telefoon en ICT. Ook is niet alle BTW verrekenbaar. De kosten waarmee gerekend wordt, zijn weergegeven in bijlage 4.

6.6 Exploitatieoverzicht 2014 – 2018

De operationele exploitatie van DE-on over de periode 2014-2018 is weergegeven in tabel 3.

Staat van Baten en Lasten per 31-12 [x € 1.000]	Gerealiseerd				Verwacht
	2014	2015	2016	2017	2018
Operationele inkomsten					
Inkomsten uit financieringen	-	5	32	67	146
Inkomsten uit diensten en ontwikkeling	-	-	25	26	70
Inkomsten uit banksaldo	25	83	47	21	9
Operationele inkomsten totaal (1)	25	88	104	114	225
Kosten					
Operationele kosten bedrijfsvoering DE-on	84	198	281	204	261
Kosten Totaal (2)	84	198	281	204	261
Subsidie ten behoeve van exploitatie					
Vrijval Exploitatiesubsidie	59	110	136	-	-
Subsidie Exploitatie totaal (3)	59	110	136	-	-
Resultaat (1-2+3)	-	-	-41	-90	-36
<i>Cumulatief Resultaat</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-41</i>	<i>-131</i>	<i>-167</i>

Tabel 3 Exploitatie DE-on 2014-2018

Ten opzichte van de exploitatie die we voorzien hadden in het meerjarenplan 2014-2019 (tabel 4), vallen een aantal zaken op.

- De inkomsten uit banksaldi zijn lager dan begroot. Dit is te verklaren door de veel lager dan indertijd voorziene rentestanden.
- Inkomsten uit financieringen zijn achtergebleven bij de begroting. Dit is te verklaren doordat het meer tijd kost dan voorzien om financieringen te verstrekken, projecten die bij DE-on aankloppen voor financiering zijn vaak nog niet zover dat de financiering ook daadwerkelijk verstrekt kan worden.

Staat van baten en lasten per 31-12 (x € 1.000)	2014	2015	2016	2017	2018
Operationele inkomsten					
Inkomsten uit financieringen	-	23	68	110	153
Inkomsten uit diensten en ontwikkeling	-	-	66	67	68
Inkomsten uit banksaldo	57	89	67	47	28
Operationele inkomsten totaal (1)	57	111	201	225	249
Kosten					
Operationele kosten bedrijfsvoering	188	321	307	313	319
Kosten totaal (2)	188	321	307	313	319
Subsidie ten behoeven van exploitatie					
Vrijval Exploitatiesubsidie	131	169	-	-	-
Subsidie Exploitatie totaal (3)	131	169	-	-	-
Resultaat (1-2+3)	-	-40	-106	-88	-70
<i>Cumulatief resultaat</i>	<i>-</i>	<i>-40</i>	<i>-146</i>	<i>-234</i>	<i>-305</i>

Tabel 4 Begrote exploitatie in oorspronkelijke meerjarenplan 2014-2019

7 Activiteiten 2019 – 2024

In de eerste vier jaar heeft DE-on succesvol bijgedragen aan de energietransitie in Flevoland. Voor de komende periode hebben wij een drietal speerpunten naast de reeds bestaande kerntaken en activiteiten van DE-on gedefinieerd. Deze zijn gebaseerd op drie pijlers:

1. De Flevolandse Energieagenda
2. Expertisecentrum Energie Flevoland
3. Uitbreiding fondsen voor financiering

In dit hoofdstuk worden deze drie pijlers verder toegelicht.

7.1 Flevolandse Energieagenda

Stichting DE-on heeft in 2018 de Flevolandse Energieagenda ondertekend. Samen met 19 partners werkt DE-on aan een CO₂-neutrale energievoorziening in Flevoland in 2050. Tot de partners behoren onder andere de zes gemeenten in Flevoland, de provincie Flevoland, HVC, Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek, Natuur- en Milieufederatie Flevoland, Waterschap Zuiderzeeland, Alliander en Stichting Wageningen Research.

Door samen te werken met de deelnemende partijen van de Flevolandse Energieagenda wordt kennis en ervaring uitgewisseld en kan de energietransitie verder worden versneld. DE-on draagt in de Energieagenda bij aan de ontwikkeling, realisatie en financiering van duurzame energie- en energiebesparings- projecten. Hiervoor zetten wij onze kennis, financiële mogelijkheden en netwerk in.

De Flevolandse Energieagenda onderschrijft het belang van de energietransitie in Flevoland en streeft ernaar de kansen die deze samenwerking biedt te verzilveren. Zoals omschreven in de intentieverklaring van de Flevolandse Energieagenda (d.d. 17-01-2018) ontwikkelen de partijen daarvoor een goed afgestemde aanpak, passend bij de eigen draagkracht en mogelijkheden, op de terreinen waar de regionale partijen het meeste effect kunnen sorteren: de gebouwde omgeving (nieuwbouw, bestaande bouw en bedrijven) en het bieden van ruimte voor duurzame energieopwekking.

7.2 Expertisecentrum Energie Flevoland

De Provincie Flevoland heeft met DE-on de mogelijkheden onderzocht invulling te geven aan een kennis- of expertisecentrum waar ondernemers en gemeenten terecht kunnen voor onafhankelijk advies bij het ontwikkelen van duurzame energieprojecten. Met name het ontwikkelen van business cases en het vinden van aansluiting op de wettelijke eisen en verplichtingen geeft invulling aan een behoefte bij initiatiefnemers. Zowel de provincie als DE-on ziet ruimte voor een partij die de ondernemer bijstaat en die meedenkt en mee-ontwikkelt zonder dat daar direct een commercieel zo hoog mogelijk rendement op gemaakt dient te worden.

De primaire doelstelling van het expertisecentrum zal zijn: het zo soepel mogelijk realiseren van projecten. DE-on is daarover in gesprek gegaan met de Provincie Flevoland wat geresulteerd heeft in een aparte subsidieaanvraag bij de Provincie. Hoewel deze aanvraag nog in het proces van goedkeuring is, geven we in dit Meerjarenplan 2019 – 2024 reeds de effecten weer van een eventuele toewijzing.

De huidige ontwikkelactiviteiten van de Stichting DE-on passen binnen het idee van het expertisecentrum. DE-on levert immers al bij verschillende projecten ondersteuning in de ontwikkeling. Zowel in de vorm van kennis als in de vorm van menskracht en financiële ondersteuning. Deze activiteiten zijn tevens aanvullend op en deels de basis voor de verdere financieringsactiviteiten van DE-on.

De activiteiten van DE-on worden met de beoogde subsidie opgeschaald. De kennis en middelen van het expertisecentrum worden ondergebracht binnen de Stichting. De uitvoering wordt gedaan onder de naam “Expertisecentrum Energie Flevoland”, waarbij de activiteiten binnen de juridische entiteit van de stichting vallen maar administratief apart worden verantwoord.

In eerste instantie wordt het centrum ingericht voor een periode van 2 jaar, waarbij actief gemonitord wordt of het centrum goed aansluit op de behoeften en wensen van de Provincie en ander stakeholders en of ‘de markt’ de versnelling over kan nemen. Op basis van de evaluatie na 2 jaar, kan besloten worden om de activiteiten van het expertisecentrum voort te zetten.

DE-on heeft de subsidieaanvraag aan de Provincie onderbouwd met een budget voor zowel kennisverstrekking en ondersteuning van projectontwikkeling als voor de organisatie. Daarnaast worden financiële middelen gevraagd voor het (bijdragen aan het) ontwikkelen van projecten. In de tabellen 5 en 6 zijn de begrote budgetten voor exploitatie en ontwikkeling weergegeven.

Exploitantiebudget Expertisecentrum [x € 1.000]	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Exploitantiebudget aanvang jaar (1)	-	-	-	-	-	950	475	-	-	-	-
Exploitantiekosten Expertisecentrum											
Inhuur vaste bezetting en adviseurs 2,5 - 3 FTE	-	-	-	-	-	425	425	-	-	-	-
Kennisopbouw en -deling platform	-	-	-	-	-	25	25	-	-	-	-
Administratie & Organisatie	-	-	-	-	-	25	25	-	-	-	-
Totaale Exploitantiekosten expertisecentrum (2)	-	-	-	-	-	475	475	-	-	-	-
Exploitantiebudget einde jaar (1-2)	-	-	-	-	-	475	-	-	-	-	-

Tabel 5 Exploitantiebudget van Expertisecentrum Energie Flevoland

Ontwikkelingsbudget Expertisecentrum [x € 1.000]	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ontwikkelingsbudget aanvang jaar (1)	-	-	-	-	-	1.000	500	-	-	-	-
Uitgave ontwikkeling gedurende jaar (2)	-	-	-	-	-	500	500	-	-	-	-
Terugbetaling ontwikkeling gedurende jaar (3)	-	-	-	-	-	-	100	200	300	400	-
Ontwikkelingsbudget einde jaar (1-2+3)	-	-	-	-	-	500	100	200	300	400	-

Tabel 6 Ontwikkelingsbudget van Expertisecentrum Energie Flevoland

De intentie van DE-on is om per 1 januari 2019 operationeel aan de slag te gaan met het Expertisecentrum Energie Flevoland. De komende twee jaar worden de volgende concrete resultaten nagestreefd:

- Een breed informierend, bekend en intensief gebruikt kennisplatform. Ook de kennis van Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek (OFGV) op het gebied van methodieken en technieken om aan de wettelijke kaders voor bedrijven en instellingen te voldoen, wordt ingezet vanuit het Expertisecentrum.
- In 2 jaar tijd worden minimaal 150 initiatiefnemers en initiatieven bijgestaan met kennis en capaciteit voor de ontwikkeling van projecten, waarmee een versnelling van projecten met emissie reductie van minimaal 15.000 ton CO₂ per jaar wordt gerealiseerd.
- In 2 jaar tijd wordt in minimaal 65 projecten ontwikkelgeld benut, uitgaand van een gemiddelde bijdrage van ongeveer 15.000 euro.
- DE-on streeft ernaar om het volledige ontwikkelingsbudget na ca. 5 jaar aan de provincie te kunnen terugbetalen. Of dit realistisch is, zal in praktijk moeten blijken. Feit is dat het risico op ontwikkeling aanmerkelijk groter is dan het risico op financieringen.

Het Expertisecentrum Energie Flevoland bestendigt en versterkt hiermee de rol van DE-on als verbinder, versterker en versneller van de energietransitie in Flevoland. De activiteiten van het Expertisecentrum kenmerken zich als volgt:

- Advies- en ontwikkelopdrachten in een breed spectrum van duurzame energie opwekking en energiebesparende maatregelen.
- Activiteiten hebben vaak een korte doorlooptijd.
- Kunnen zowel plaatsvinden in de oriëntatiefase van het project, als in de ontwikkelfase of de realisatiefase.
- Kunnen de ondernemer helpen met implementatie van noodzakelijke maatregelen voortkomend uit signaleringen van de OFGV.
- Kunnen de financieringsmogelijkheden breed helpen verkennen en eventueel (mede-) financiering door DE-on zelf daarin meenemen.

De activiteiten onder de titel van DE-on concentreren zich op financiering:

- Analyseren van investeringsvoorstellen.
- Verstrekken van financieringen in de vorm van participaties of (achtergestelde) leningen.
- Het traject van projectfinanciering heeft vaak een lange doorlooptijd.
- Het beheren en monitoren van de lopende uitzettingen.
- Het oriënteren op en verwerven van additionele financiële middelen.

In bijlage 3 wordt het verloop van de ontwikkelingsgelden binnen DE-on weer gegeven. De cijfers bevatten de eerder vermelde Green Deal Gelden en het ontwikkelingsgeld voor de werkzaamheden van het Expertisecentrum. Hieronder wordt verder op de financieringsactiviteiten ingegaan.

7.3 Uitbreiding fondsen

Naar verwachting zal DE-on in 2020 de haar toevertrouwde financieringsgelden hebben uitgezet. Er zijn dan twee mogelijkheden. De eerste is dat DE-on de activiteiten terugschroeft en vanuit een beheerdersrol wacht tot financieringen terugbetaald worden. Dit is het scenario waarmee DE-on van start is gegaan. De tweede mogelijkheid is dat DE-on aanvullende financieringsruimte zoekt, om als actieve speler in de Flevolandse energietransitie een bijdrage te blijven leveren.

Het is de ambitie van DE-on om, in de komende twee jaar de mogelijkheden verkennen voor uitbreiding van de investeringsmiddelen. Daarbij kijken we bijvoorbeeld naar mogelijkheden vanuit Europa, waar bijvoorbeeld het energiefonds Utrecht en Limburg middelen hebben aangetrokken.

Naast de uitbreiding van de eigen financieringsmiddelen werkt DE-on ook aan de mogelijkheid voor derde partijen gelden te kunnen uitzetten. Een voorbeeld daarvan is het Lelystads Energie Fonds (LEF), waarvan de gemeenteraad heeft aangegeven de uitvoering bij Stichting DE-on te willen leggen. Door het management van meerdere fondsen bij één partij onder te brengen, waarbij de middelen juridisch en administratief gescheiden blijven, kunnen de voordelen van samenwerking gecombineerd worden met behoud van eigen randvoorwaarden voor de verschillende fondsen. In het geval van LEF gaat het om de financiering van duurzame energie en energiebesparingsprojecten in de gemeente Lelystad, waarbij gedurende een periode van zes jaar 2 miljoen per jaar beschikbaar wordt gesteld vanuit de Nuonreserve van de gemeente. De besluitvorming over de rol van DE-on is nog niet afgerond.

In bijlage 2 “Investeringsbegroting 2019-2034 – ophalen nieuwe funding” wordt de ambitie van DE-on gepresenteerd. Los van een mogelijke rol in het LEF, beoogt DE-on 10 miljoen euro aan nieuwe, aanvullende middelen te verwerven en vervolgens te investeren in projecten. Bij deze nieuwe middelen rekenen we, net als bij de huidige middelen, met een gemiddelde looptijd van 10 jaar voor de financieringen. Verwacht wordt dat gemiddeld 2 miljoen euro per jaar in projecten geïnvesteerd kan worden. Eventuele uitbreiding van de financieringsruimte van DE-on en het aantrekken van aanvullende gelden zal in afstemming gaan met de Provincie Flevoland.

8 Financiële Planning 2019-2024

Ook voor de planning voor de komende jaren maken we onderscheid in de financiering- en ontwikkelgelden, en de operationele activiteiten. De relatie daartussen blijft dat de exploitatiekosten gedekt worden uit de inkomsten die met de financiering-, expertise- en ontwikkelactiviteiten worden gegenereerd.

In dit hoofdstuk wordt de financiële planning voor de komende periode besproken. We gaan daarbij in paragraaf 8.1 in op het financieringsbudget, waarbij zowel de situatie besproken wordt waarin de voorgenomen uitbreiding van de financieringsruimte niet worden meegenomen, en de situatie wordt besproken waarin die ambitie wel wordt gerealiseerd.

Vervolgens kijken we in paragraaf 8.2 naar het ontwikkel- en expertisebudget, uitgaande van de realisatie van het expertisecentrum.

In paragraaf 8.3 tot slot wordt de exploitatie besproken.

In dit hoofdstuk kijken we naar de periode 2019-2024. De doorkijk naar 2034, het jaar waarin de leningen van DE-on moeten worden terugbetaald, is om de leesbaarheid te bevorderen in de bijlagen weergegeven. Uiteraard hebben we bij het maken van de plannen voor de komende meerjarenperiode wel rekening gehouden met de lange termijn gevolgen.

8.1 Planning financieringsbudget

In paragraaf 5.5 hebben we onze verwachting over de uitputting van het financieringsbudget weergegeven. Als DE-on haar activiteiten in de huidige snelheid voortzet, zal in de loop van 2020 de financieringsruimte op zijn. De lening van de provincie is dan volledig uitgezet. Wel zijn er een deel aflossingen gedaan op de financieringen die door DE-on zijn verstrekt, waardoor er nog middelen beschikbaar zijn voor uitzettingen in de financieringsperiode van 8 jaar.

In onze planning houden we een slag om de arm met betrekking tot het opnieuw uitzetten van de aflossingen: Weliswaar verwachten we de aflossingen te ontvangen, maar e.e.a. is afhankelijk van zowel de snelheid van uitzettingen als de financieringsvorm. Voorzichtigheidshalve houden we in de plannen rekening met het niet nogmaals uitzetten van deze middelen, hoewel we in praktijk zo veel mogelijk van deze aflossingen gedurende de eerste 8 jaar ook opnieuw zullen uitzetten.

Tabel 7 geeft de ontwikkelingen van het financieringsbudget weer. De lening van de Provincie wordt uitgezet in financieringen (te zien in de regels “financieringen in het jaar”, waarna de financieringen gedurende een (gemiddelde) periode van 10 jaar worden terugontvangen.

In de periode tot 2020 neemt de financieringsruimte af, waarna het door de aflossingen weer oploopt. In principe zouden de gelden opnieuw uitgezet kunnen worden, ware het niet dat in de subsidievoorwaarden waaronder de Provinciale lening verkregen is de mogelijkheid daartoe beperken.

In 2024 verwachten we in dit scenario dat de omvang van de uitzettingen en de terug ontvangen gelden bijna in balans zijn.

Financieringsbudget [x € 1.000]	Gerealiseerd				Verwacht	Begroot					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Financieringen in het jaar											
Financieringsruimte aanvang jaar	6.495	6.495	5.977	5.309	4.309	2.963	1.300	-	-	-	-
Financieringen in het jaar	-	518	668	1.000	2.347	1.663	1.300	-	-	-	-
Aanvullende Financieringsruimte	-	-	-	-	1.000	-	-	-	-	-	-
Financieringsruimte einde jaar (1)	6.495	5.977	5.309	4.309	2.963	1.300	-	-	-	-	-
Aflossingen op financieringen											
Aflossingen in het jaar	-	-	-	-	219	431	555	629	566	566	566
<i>Cumulatief aflossingen (2)</i>	-	-	-	-	219	650	1.204	1.834	2.400	2.966	3.532
Financieringsruimte											
Totale Lening provincie voor financiering	-	6.495	6.495	6.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495
Aflossing subsidie Provincie Flevoland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitstaande financieringen einde jaar	-	518	1.186	2.186	4.314	5.545	6.291	5.661	5.095	4.529	3.963
Totale financieringsruimte (1+2)	6.495	5.977	5.309	4.309	3.181	1.950	1.204	1.834	2.400	2.966	3.532

Tabel 7 Planning Financieringsbudget zonder invulling ambitie tot 2024 en zonder LEF (planning tot en met 2034 in Bijlage 1)

De ambitie van DE-on om uitbreiding van de financieringsruimte aan te trekken vertaalt zich in het financieringsbudget zoals gepresenteerd in tabel 8.

Financieringsbudget [x € 1.000]	Gerealiseerd				Verwacht	Begroot					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Financieringen in het jaar											
Financieringsruimte aanvang jaar	6.495	6.495	5.977	5.309	4.309	2.963	1.300	-	8.000	6.000	4.000
Financieringen in het jaar	-	518	668	1.000	2.347	1.663	1.300	2.000	2.000	2.000	2.000
Aanvullende Financieringsruimte	-	-	-	-	1.000	-	-	10.000	-	-	-
Financieringsruimte einde jaar	6.495	5.977	5.309	4.309	2.963	1.300	-	8.000	6.000	4.000	2.000
Aflossingen op financieringen											
Aflossingen in het jaar	-	-	-	-	219	431	555	629	766	890	1.001
<i>Cumulatief Aflossingen (2)</i>	-	-	-	-	219	650	1.204	1.834	2.600	3.489	4.490
Financieringsruimte											
Totale funding DE-on aanvang jaar	6.495	6.495	6.495	6.495	7.495	7.495	7.495	17.495	17.495	17.495	17.495
Aflossing subsidie Provincie Flevoland (3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aflossing aanvullende lening (4)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitstaande financieringen einde jaar	-	518	1.186	2.186	4.314	5.545	6.291	7.661	8.895	10.006	11.005
Totale financieringsruimte (1+2-3-4)	6.495	5.977	5.309	4.309	3.181	1.950	1.204	9.834	8.600	7.489	6.490

Tabel 8 Planning Financieringsbudget met invulling ambitie tot 2024 zonder LEF (planning tot en met 2035 in Bijlage 2)

De financieringsruimte neemt toe door het aantrekken van een lening van 10 miljoen euro per 1-1-2021. We hebben daarover een aantal aannames gedaan:

- De lening kent dezelfde voorwaarden structuur als de huidige lening van DE-on (aflossingsvrije lening, geen rente, terugbetaling in 2034)
- De aanvullende lening wordt op dezelfde manier éénmalig revolverend uitgezet
- We zetten deze aanvullende lening in 5 jaar uit, met ongeveer 2 miljoen euro per jaar.

De uitbreiding van de financieringsruimte zorgt voor continuïteit in de activiteiten van DE-on. DE-on enkel als beheerder van de uitzettingen na 2020 is dan niet meer aan de orde: er kan een verdere bijdrage geleverd worden aan de versnelling van de energietransitie in Flevoland.

8.2 Planning ontwikkel & expertise budget

Het ontwikkelbudget uit de green deal gelden is naar verwachting in 2019 uitgeput. Dit wordt weergegeven in tabel 9. De ontwikkelactiviteiten dragen echter voor een belangrijk deel bij aan het succes van DE-on. Indien DE-on geen ontwikkelgeld beschikbaar meer heeft, zijn de mogelijkheden om meer bijdragen te leveren aan de energietransitie dan enkel financieringen beperkt.

Ontwikkelingsbudget Green Deal Gelden [x € 1.000]	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ontwikkelingsbudget aanvang jaar (1)	365	365	338	290	198	48	-	-	-	-	-
Uitgave ontwikkeling gedurende jaar (2)	-	27	48	92	150	48	-	-	-	-	-
Ontwikkelingsbudget einde jaar (1-2)	365	338	290	198	48	-	-	-	-	-	-

Tabel 9 Ontwikkeling Green Deal gelden

De komst van het Expertisecentrum betekent een uitbreiding van de ontwikkelcapaciteit (zie ook tabel 10). Daarnaast geeft het de mogelijkheid om de kennisdelingsfunctie van DE-on verder vorm te geven. Hiervoor naar verwachting wordt een aparte, eenmalige, subsidie verstrekt.

Ontwikkelingsbudget Expertisecentrum [x € 1.000]	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ontwikkelingsbudget aanvang jaar (1)					-	1.000	500				
Uitgave ontwikkeling gedurende jaar (2)					-	500	500				
terugbetaling ontwikkeling gedurende jaar (3)						-	100	200	300	400	
Ontwikkelingsbudget einde jaar (1-2+3)					-	500	100	200	300	400	-

Tabel 10 Ontwikkelbudget Expertisecentrum

Het totale ontwikkelbudget in de periode 2019-2025 is in tabel 11 weergegeven.

Totaal ontwikkelbudget [x 1.000]	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal ontwikkelbudget aanvang jaar	365	365	338	290	198	1.048	500	100	300	500	700	900
Uitgave ontwikkeling gedurende jaar	-	-27	-48	-92	-150	-548	-500	-	-	-	-	-
Terugbetaling ontwikkeling gedurende jaar	-	-	-	-	-	-	100	200	200	200	200	100
Totaal ontwikkelbudget einde jaar	365	338	290	198	48	500	100	300	500	700	900	1.000
Beoogde terugbetaling ontwikkelgelden expertisecentrum												-1.000

Tabel 11 Ontwikkelbudget Green Deal gelden plus Expertisecentrum

Ook hier doen we de aanname dat het ontwikkelgeld terugverdiend wordt. Het risicoprofiel van ontwikkelen is echter anders dan het risicoprofiel van het uitzetten van financieringen in projecten. Projecten zullen ook niet doorgaan, of op een andere manier doorgang vinden, waardoor niet alle door DE-on verstrekte ontwikkelkosten terug zullen komen. Tegelijkertijd is het rendement op ontwikkelactiviteiten die succesvol zijn hoger dan op financieringen. Grosso modo doen we daarom de aanname dat de ontwikkelgelden terugverdiend worden. De aanname is dat hiervoor een periode van 5 jaar nodig is, waarna de terugontvangen ontwikkelgelden zullen worden terugbetaald aan de Provincie.

8.3 Exploitatiebegroting 2019 – 2024

De komst van het expertisecentrum, de daarbij behorende subsidie voor de kennisfunctie en de extra ontwikkelgelden, en het aantrekken van additionele financiering heeft invloed op de exploitatiebegroting. In deze paragraaf laten we de verschillen zien tussen de situatie waarin DE-on de leningen van de Provincie voor het financieren heeft uitgezet en de Green Deal gelden zijn uitgeven aan projectontwikkeling, en de situatie waarin de ambities van DE-on voor 2019-2024 worden gerealiseerd.

In de situatie waarin DE-on haar huidige activiteiten doorzet en geen uitbreidingen kent, werken we op basis van de volgende aannames:

- In 2020 is de lening van de Provincie in financieringen weggezet. DE-on maakt dan enkel nog kosten voor het beheren van de uitgezette gelden.
- De operationele kosten vallen daarmee terug van ongeveer € 270.000 per jaar naar ongeveer €112.000 per jaar. De kosten worden met 1,5% per jaar geïndexeerd. Uitsplitsing van de kosten is te vinden in Bijlage 4.
- De inkomsten van DE-on bestaan in die periode uit het rendement op uitstaande financieringen (4,5%) en de bankrente op het banksaldo (1%). Hierbij wordt enkel gekeken naar het banksaldo uit aflossingen op financieringen, er wordt voorzichtigheidshalve geen rekening gehouden met een eventueel positief operationeel resultaat.
- De ontwikkeling van uitstaande financiering volgt de planning zoals in paragraaf 8.1, tabel 8 gepresenteerd.

De exploitatie van DE-on loopt dan zoals in de tabel 12 gegeven. De weergave betreft enkel operationele inkomsten, eenmalige inkomsten en operationele kosten. Aflossingen op financieringen zijn geen inkomsten van de Stichting en zijn in dit overzicht dus ook niet opgenomen.

Staat van Baten en Lasten per 31-12 [x € 1.000]	Gerealiseerd					Verwacht Begroot					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Operationele inkomsten											
Inkomsten uit financieringen	-	5	32	67	146	222	266	269	242	217	191
Inkomsten uit diensten en ontwikkeling	-	-	25	26	70	50	30	-	-	-	-
Inkomsten uit banksaldo	25	83	47	21	9	6	16	15	21	27	32
Operationele inkomsten totaal (1)	25	88	104	114	225	278	312	284	263	243	224
Kosten											
Operationele kosten bedrijfsvoering DE-on	84	198	281	204	261	270	274	112	114	115	117
Kosten Totaal (2)	84	198	281	204	261	270	274	112	114	115	117
Subsidie ten behoeve van exploitatie											
Vrijval Exploitatiesubsidie	59	110	136	-	-	-	-	-	-	-	-
Subsidie Exploitatie totaal (3)	59	110	136	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat (1-2+3)	-	-	-41	-90	-36	8	38	172	150	128	106
Cumulatief Resultaat	-	-	-41	-131	-167	-159	-121	51	200	328	435

Tabel 12 Exploitatiebegroting 2014 – 2024 oorspronkelijk plan

In bijlage 5 wordt de exploitatiebegroting voor de periode 2014-2034 gepresenteerd.

Uit de exploitatiebegroting zijn een aantal conclusies te trekken:

- Ook in het scenario waarin DE-on geen expertisecentrum start, en geen additionele financieringsruimte creëert, blijft er een positief operationeel resultaat. De operationele verliezen uit de investeringsperiode worden goedgemaakt door de operationele winsten uit de beheerperiode. Met andere woorden: het potentieel om de Provinciale leningen terug te betalen is in dit scenario geborgd.
- De activiteiten van DE-on vallen na 2020 terug. DE-on richt zich daarna enkel nog op het ontvangen van de aflossingen op financieringen, en heeft dan geen versnellende functie meer in de Energietransitie.

Bij het realiseren van de ambitie lopen de activiteiten op het gebied van financieringen door. De operationele kosten zijn dan na 2020 hoger. Daar staat tegenover dat er meer financieringen worden verstrekt en dat het banksaldo door de extra financiering verhoogd wordt. Per saldo is na 2021 het effect op de inkomsten groter dan het effect op de kosten. In tabel 13 is dit duidelijk herkenbaar.

Staat van Baten en Lasten per 31-12 [x € 1.000]	Gerealiseerd					Verwacht Begroot					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Operationele inkomsten											
Inkomsten uit financieringen	-	5	32	67	146	222	266	314	373	425	473
Inkomsten uit diensten en ontwikkeling	-	-	25	26	70	50	30	-	-	-	-
Inkomsten uit banksaldo	25	83	47	21	9	6	16	55	92	80	70
Operationele inkomsten totaal (1)	25	88	104	114	225	278	312	369	465	506	543
Kosten											
Operationele kosten financiering en ontwikkeling	84	198	281	204	261	270	274	278	282	287	291
Kosten totaal (2)	84	198	281	204	261	270	274	278	282	287	291
Subsidie t.b.v. de exploitatie											
Vrijval exploitatiesubsidie	59	110	136	-	-	-	-	-	-	-	-
Subsidie exploitatie totaal (3)	59	110	136	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat (1-2+3)	-	-	-41	-90	-36	8	38	91	182	219	252
Cumulatief resultaat	-	-	-41	-131	-167	-159	-121	-30	152	371	623

Tabel 13 Exploitatiebegroting 2014 - 2024 additionele financiering

Met de realisatie van het expertisecentrum worden ook de activiteiten van DE-on uitgebreid met een verzwaren van de kennisfunctie. Hiervoor worden additionele kosten gemaakt, waar een eenmalige subsidie tegenover staat.

Het gecombineerde exploitatiebudget voor de realisatie de uitbreiding van de financiering en de invulling aan het expertisecentrum wordt in tabel 14 gegeven. De exploitatiebegroting over de periode tot 2034 is in bijlage 6 weergegeven.

Staat van Baten en Lasten per 31-12 [x € 1.000]		Geraliseerd				Verwacht	Begroet					
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Operationele inkomsten												
Inkomsten uit financieringen		-	5	32	67	146	222	266	314	373	425	473
Inkomsten uit diensten en ontwikkeling		-	-	25	26	70	50	30	-	-	-	-
Inkomsten uit banksaldo		25	83	47	21	9	6	16	55	92	80	70
Operationele inkomsten totaal (1)		25	88	104	114	225	278	312	369	465	506	543
Kosten												
Operationele kosten normale bedrijfsvoering DE-on		84	198	281	204	261	270	274	278	282	287	291
Operationele kosten expertisecentrum		-	-	-	-	-	475	475	-	-	-	-
Kosten totaal (2)		84	198	281	204	261	745	749	278	282	287	291
Subsidie t.b.v. de exploitatie												
Vrijval Exploitatiesubsidie		59	110	136	-	-	-	-	-	-	-	-
Vrijval subsidie Expertisecentrum		-	-	-	-	-	475	475	-	-	-	-
Subsidie exploitatie totaal (3)		59	110	136	-	-	475	475	-	-	-	-
Resultaat (1-2+3)		-	-	-41	-90	-36	8	38	91	182	219	252
Cumulatief resultaat		-	-	-41	-131	-167	-159	-121	-30	152	371	623

Tabel 14 Exploitatiebegroting 2014 - 2024 inclusief uitbreiding financiering en Expertisecentrum

Het gecombineerde exploitatiebudget geeft een aantal inzichten:

- Het expertisecentrum is nu opgenomen als een tweejarige activiteit die daarna beëindigd wordt. In werkelijkheid zal na twee jaar geëvalueerd worden of en hoe continuering van deze activiteiten vormgegeven kan worden.
- Door het aantrekken van additionele middelen stijgen weliswaar de kosten, maar nemen tegelijkertijd ook de inkomsten toe. Grosso modo is het effect dusdanig dat er extra middelen beschikbaar komen. De inzet daarvan is in deze begroting niet meegenomen.
- Ook bij de geambieerde groei van DE-on's financiële middelen en uitbreiding van het fondsenbeheer, verwachten wij binnen de oorspronkelijke kosten begroting te blijven.
- Met een gemiddeld rendement van 4,5% op de uitzettingen en aanvullende inkomsten vanuit de banksaldi is DE-on in staat om de huidige subsidie van de Provincie Flevoland en eventuele nieuwe funding met vergelijkbare condities op termijn te kunnen terugbetalen.

Tot slot: deze meerjarenbegroting kent vele aannames, waarvan de realisatie van diverse omstandigheden buiten DE-on's invloedsfeer afhankelijk is.

9 Governance en Rapportages

Dit hoofdstuk geeft de governance structuur van Stichting DE-on weer. DE-on is gehouden aan een aantal formele rapportagecycli. Dit zijn de periodieke rapportage over de financiële stand van zaken en maatschappelijke baten, en de jaarlijkse jaarplanning. Daarnaast kent Stichting DE-on een aantal evaluatiemomenten.

9.1 Governance structuur

- DE-on is een Nederlandse Stichting.
- Het bestuur van Stichting DE-on bestaat uit één directeur (alleen/zelfstandig bevoegd). Deze functie wordt momenteel vervuld door de heer H.J. de Vries.
- De Raad van Toezicht is belast met het toezicht op de algemene gang van zaken in de stichting en met het toezicht op het door de Directie gevoerde beheer en beleid. De Raad van Toezicht keurt tevens de door DE-on aan projecten verstrekte financieringen goed.
- De RvT bestaat uit een door de RvT te bepalen aantal leden, maar zal tenminste uit drie leden dienen te bestaan. De huidige samenstelling van de RvT is als volgt:
 - De heer J.F. Schut (voorzitter)
 - De heer G.J. Zijlstra
 - De heer M. Oosterhuis
- De management overeenkomst tussen DE-on en ECONNETIC BV uit Driebergen is bij aanvang van de activiteiten van de Stichting op 11 juni 2014 overeengekomen. Hierin is afgesproken dat de adviseurs van ECONNETIC ingezet kunnen worden voor de werkzaamheden voortkomend uit de Stichting DE-on voor een vastgestelde onkosten- en prestatievergoeding. Ook is hierin opgenomen dat ECONNETIC binnen de grenzen van de Provincie Flevoland enkel de activiteiten voor DE-on uitvoert, met uitzondering van activiteiten op het gebied van windenergie (welke binnen DE-on zijn uitgezonderd).
- De heer H.J. de Vries is mede-eigenaar van ECONNETIC. De vergoeding voor de werkzaamheden van de heer De Vries als directeur van de Stichting worden betaald aan ECONNETIC.

9.2 Ontwikkelactiviteiten

Een versterking en uitbreiding van de ontwikkelactiviteiten van DE-on, zoals de oprichting, management van en toezicht op het Expertisecentrum, worden ondergebracht binnen de bestaande governance structuur van de Stichting.

9.3 Fondsbeheer

Bij uitbreiding van de fondsen zal in overleg met de geldverstrekkers besproken worden hoe de governance structuur bij deze fondsen op een passende manier kan worden ingericht.

9.4 Rapportage

Jaarlijks, voor 15 mei, legt de Stichting DE-on de jaarrekening, het jaarverslag en de bijbehorende accountantsverklaring over het afgelopen jaar ter informatie voor aan Gedeputeerde Staten. Het jaarverslag bevat een directieverslag en biedt in ieder geval inzicht in:

- De fondsstrategie met betrekking tot de subsidie en eventuele koerswijzigingen daarin;
- De uitgevoerde projecten voor de subsidie, inclusief bijbehorende investeringen met keuzeverantwoording;
- Financieel verloop (tempo van investeringen) van de subsidie in de tijd;
- De inkomsten uit de op basis van de subsidie verstrekte leningen, garanties of participaties;

- Risicospreiding in de projectenportfolio van de subsidie en de mate waarin en de manier waarop risico's zijn afgedekt;
- Inhoudelijke en financiële koerswijzigingen ten aanzien van de subsidie toepassingen en effecten voor het volgende jaar;
- De getotaliseerde en individueel geleverde projectbijdragen aan de Flevolandse doelstellingen vanuit de subsidietoepassingen, waaronder de CO₂-emissiereductie en de hoeveelheid opgewekte duurzame energie;
- Verantwoording per project over de conformiteit aan de Europese Staatsteunregels en eventuele daaruit voortvloeiende uitvoeringseisen.

9.5 Jaarplan en Meerjarenplanning

Jaarlijks verstrekt de stichting voor 15 november een in relatie tot de subsidie bondig en vanuit de doelstelling van de subsidie inzichtelijk activiteitenplan, aangevuld met een meerjarige financiële planning ter informatie aan Gedeputeerde Staten. Het meerjarenplan is een vijf jaren beleidsplan, dat elke vijf jaar wordt geactualiseerd. Het meerjarenplan volgend op voorliggend meerjarenplan, zal uiterlijk 15 november 2024 voorgelegd worden aan Gedeputeerde Staten.

9.6 Revisieagenda

Jaarlijks wordt er een revisie uitgevoerd op de lopende uitzetting. Daartoe ontvangen wij voor 1 juli van ieder jaar de financiële gegevens van het project, gaan wij het gesprek aan met de initiatiefnemer, signaleren wij op voldoen van de rente- en aflossingsverplichtingen en andere signalen. Dit leggen wij vast in een revisiekalender en leggen wij verantwoording af aan de Raad van Toezicht voor 31 augustus van ieder jaar.

9.7 Evaluatie Expertisecentrum Energie Flevoland

Na 2 jaar, derhalve eind 2021, worden de resultaten van het Expertisecentrum Energie Flevoland beoordeeld in het licht van de bij aanvang gestelde doelen.

9.8 Midterm review: 8 jaar na verstrekking van de lening

Na 8 jaar, derhalve in 2022, vindt er een midterm review plaats van de lening verstrekt door de Provincie Flevoland in 2014. Hierbij wordt getoetst op de behaalde resultaten, de portfolio, bijbehorende risico's en de door de stichting gehanteerde werkwijze en financiële resultaten.

Bijlage 1: Financieringsbudget 2014-2034 – Subsidie Provincie Flevoland 2014

Financieringsbudget [x € 1.000]	Gerealiseerd				Verwacht	Begroot															
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Financieringen in het jaar																					
Financieringsruimte aanvang jaar	6.495	6.495	5.977	5.309	4.309	2.963	1.300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Financieringen in het jaar	-	518	668	1.000	2.347	1.663	1.300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanvullende Financieringsruimte	-	-	-	-	1.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Financieringsruimte einde jaar (1)	6.495	5.977	5.309	4.309	2.963	1.300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aflossingen op financieringen																					
Aflossingen in het jaar	-	-	-	-	219	431	555	629	566	566	566	566	566	566	566	566	566	566	-	-	-
Cumulatief aflossingen (2)	-	-	-	-	219	650	1.204	1.834	2.400	2.966	3.532	4.098	4.664	5.230	5.797	6.363	6.929	7.495	7.495	7.495	7.495
Financieringsruimte																					
Totale Lening provincie voor financiering	-	6.495	6.495	6.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	7.495	-0
Aflossing subsidie Provincie Flevoland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.495
Uitstaande financieringen einde jaar	-	518	1.186	2.186	4.314	5.545	6.291	5.661	5.095	4.529	3.963	3.397	2.831	2.265	1.698	1.132	566	-0	-0	-0	-0
Totale financieringsruimte (1+2)	6.495	5.977	5.309	4.309	3.181	1.950	1.204	1.834	2.400	2.966	3.532	4.098	4.664	5.230	5.797	6.363	6.929	7.495	7.495	7.495	-

- Eind 2017 resteerde er nog € 4,3 miljoen aan investeringsbudget van de subsidie verstrekt in 2014 ad €6,495 miljoen.
- In 2018 ontvangen wij aanvullende subsidie ten behoeve van geothermie in Luttelgeest.
- Deze lijn doortrekkend is het investeringsbudget van totaal € 7,5 miljoen in 2020 besteed.

Bijlage 2: Financieringsbudget 2014-2034 – Subsidie Provincie Flevoland 2014 + nieuwe funding.

Dit is de investeringsbegroting, uitgaande van het in 2021 ophalen van 10 miljoen euro aan nieuwe middelen die gedurende 5 jaar worden uitgezet. Het Lelystads Energie Fonds heeft haar eigen begroting, deze middelen zijn dus niet zichtbaar op de begroting van DE-on.

Financieringsbudget [x € 1.000]	Gerealiseerd				Verwacht	Begroot																
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Financieringen in het jaar																						
Financieringsruimte aanvang jaar	6.495	6.495	5.977	5.309	4.309	2.963	1.300	-	8.000	6.000	4.000	2.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Financieringen in het jaar	-	518	668	1.000	2.347	1.663	1.300	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanvullende Financieringsruimte	-	-	-	-	1.000	-	-	10.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Financieringsruimte einde jaar	6.495	5.977	5.309	4.309	2.963	1.300	-	8.000	6.000	4.000	2.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aflossingen op financieringen																						
Aflossingen in het jaar	-	-	-	-	219	431	555	629	766	890	1.001	1.101	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190
Cumulatief Aflossingen (2)	-	-	-	-	219	650	1.204	1.834	2.600	3.489	4.490	5.590	6.781	7.971	9.162	10.352	11.543	12.733	13.924	15.114	16.305	17.495
Financieringsruimte																						
Totale funding DE-on aanvang jaar	6.495	6.495	6.495	6.495	7.495	7.495	7.495	17.495	17.495	17.495	17.495	17.495	17.495	17.495	17.495	17.495	17.495	17.495	17.495	17.495	17.495	8.810
Aflossing subsidie Provincie Flevoland (3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.495	0
Aflossing aanvullende lening (4)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.000
Uitstaande financieringen einde jaar	-	518	1.186	2.186	4.314	5.545	6.291	7.661	8.895	10.006	11.005	11.905	10.714	9.524	8.333	7.143	5.952	4.762	3.571	2.381	1.190	0
Totale financieringsruimte (1+2-3-4)	6.495	5.977	5.309	4.309	3.181	1.950	1.204	9.834	8.600	7.489	6.490	5.590	6.781	7.971	9.162	10.352	11.543	12.733	13.924	15.114	8.810	-

Bijlage 3: Ontwikkelingsbudget 2018-2034

Dit zijn de ontwikkelgelden vanuit de Green Deal Gelden en vanuit het Expertisecentrum.

Ontwikkelingsbudget Green Deal Gelden [x € 1.000]	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Ontwikkelingsbudget aanvang jaar (1)	365	365	338	290	198	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitgave ontwikkeling gedurende jaar (2)	-	27	48	92	150	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ontwikkelingsbudget einde jaar (1-2)	365	338	290	198	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ontwikkelingsbudget Expertisecentrum [x € 1.000]	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Ontwikkelingsbudget aanvang jaar (1)	-	-	-	-	-	1.000	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitgave ontwikkeling gedurende jaar (2)	-	-	-	-	-	500	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Terugbetaling ontwikkeling gedurende jaar (3)	-	-	-	-	-	-	100	200	300	400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ontwikkelingsbudget einde jaar (1-2+3)	-	-	-	-	-	500	100	200	300	400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Totaal ontwikkelbudget [x 1.000]	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Totaal ontwikkelbudget aanvang jaar	365	365	338	290	198	1.048	500	100	300	500	700	900	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitgave ontwikkeling gedurende jaar	-	-27	-48	-92	-150	-548	-500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Terugbetaling ontwikkeling gedurende jaar	-	-	-	-	-	-	100	200	200	200	200	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal ontwikkelbudget einde jaar	365	338	290	198	48	500	100	300	500	700	900	1.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beoogde terugbetaling ontwikkelgelden expertisecentrum												-1.000									

Bijlage 4: Operationele kosten

De operationele kosten zijn als volgt opgebouwd:

Kostenpost	Bedrag per jaar [EUR] bij actieve periode (2019)	Bedrag per jaar [EUR] bij beheer periode (2021 resp. 2026)
Inzet capaciteit (directeur, adviseurs)	195.000	70.000
Raad van Toezicht	16.000	16.000
Vervoer	7.000	2.000
Administratie	3.500	3.500
Accountant	7.500	7.500
Telefoon & ICT	1.000	1.000
Huisvesting	5.000	5.000
Algemeen	35.000	7.000
TOTAAL per jaar	270.000	112.000
BTW	Naar rato van ontwikkel/financieringsactiviteit	Naar rato van omzet

Bijlage 5: Exploitatiebegroting 2018-2034 op basis van oorspronkelijk plan

Staat van Baten en Lasten per 31-12 [x € 1.000]	Gerealiseerd					Verwacht	Begroot																
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		
Operationele inkomsten																							
Inkomsten uit financieringen	-	5	32	67	146	222	266	269	242	217	191	166	140	115	89	64	38	13	-0	-0	-0		
Inkomsten uit diensten en ontwikkeling	-	-	25	26	70	50	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Inkomsten uit banksaldo	25	83	47	21	9	6	16	15	21	27	32	38	44	49	55	61	66	72	75	75	37		
Operationele inkomsten totaal (1)	25	88	104	114	225	278	312	284	263	243	224	204	184	164	144	124	105	85	75	75	37		
Kosten																							
Operationele kosten bedrijfsvoering DE-on	84	198	281	204	261	270	274	112	114	115	117	119	121	122	124	126	128	130	132	134	136		
Kosten Totaal (2)	84	198	281	204	261	270	274	112	114	115	117	119	121	122	124	126	128	130	132	134	136		
Subsidie ten behoeve van exploitatie																							
Vrijval Exploitatiesubsidie	59	110	136	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Subsidie Exploitatie totaal (3)	59	110	136	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Resultaat (1-2+3)	-	-	-41	-90	-36	8	38	172	150	128	106	85	63	42	20	-2	-23	-45	-57	-59	-98		
Cumulatief Resultaat	-	-	-41	-131	-167	-159	-121	51	200	328	435	520	583	624	644	643	619	574	517	458	360		

Bijlage 6: Exploitatiebegroting 2018-2034 op basis van ambitie

Dit is de exploitatiebegroting inclusief het expertisecentrum, en additionele financieringen van € 10 miljoen. In het rekenmodel gaan wij uit van een actieve periode van 5 jaar, na het ophalen van nieuwe funding, waarna de beheerfase in 2026 ingaat. Daardoor dalen exploitatiekosten naar €112.000 in 2026.

Staat van Baten en Lasten per 31-12 [x € 1.000]	Gerealiseerd					Verwacht	Begroot																
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		
Operationele inkomsten																							
Inkomsten uit financieringen	-	5	32	67	146	222	266	314	373	425	473	515	509	455	402	348	295	241	187	134	80		
Inkomsten uit diensten en ontwikkeling	-	-	25	26	70	50	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Inkomsten uit banksaldo	25	83	47	21	9	6	16	55	92	80	70	60	62	74	86	98	109	121	133	145	120		
Operationele inkomsten totaal (1)	25	88	104	114	225	278	312	369	465	506	543	576	571	529	487	446	404	362	321	279	200		
Kosten																							
Operationele kosten normale bedrijfsvoering DE-on	84	198	281	204	261	270	274	278	282	287	291	295	112	114	115	117	119	121	122	124	126		
Operationele kosten expertisecentrum	-	-	-	-	-	475	475	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Kosten totaal (2)	84	198	281	204	261	745	749	278	282	287	291	295	112	114	115	117	119	121	122	124	126		
Subsidie t.b.v. de exploitatie																							
Vrijval Exploitatiesubsidie	59	110	136	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Vrijval subsidie Expertisecentrum	-	-	-	-	-	475	475	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Subsidie exploitatie totaal (3)	59	110	136	-	-	475	475	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Resultaat (1-2+3)	-	-	-41	-90	-36	8	38	91	182	219	252	281	459	415	372	329	285	242	198	155	74		
Cumulatief resultaat	-	-	-41	-131	-167	-159	-121	-30	152	371	623	903	1.362	1.778	2.150	2.478	2.764	3.005	3.204	3.359	3.432		

Bijlage 7: Cashflow overzicht 2018-2034 op basis van oorspronkelijke plan

Cashflow overzicht (x 1.000 euro)	Gerealiseerd				Verwacht	Begroot															
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Geld in																					
Lening en subsidie provincie	6.800	365	-	-	1.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inkomsten operationeel	25	88	104	114	225	278	312	284	263	243	224	204	184	164	144	124	105	85	75	75	37
Aflossingen op financieringen	-	-	-	-	219	431	555	629	566	566	566	566	566	566	566	566	566	566	-	-	-
Geld in totaal (1)	6.825	453	104	114	1.443	709	867	913	829	810	790	770	750	730	710	691	671	651	75	75	37
Geld uit																					
Uitgaven operationeel	84	198	281	204	261	270	274	112	114	115	117	119	121	122	124	126	128	130	132	134	136
Financieringen	-	518	668	1.000	2.347	1.663	1.300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Investerings ontwikkeling Green deal gelden	-	27	48	92	150	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Terugbetaling lening Provincie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.495
Geld uit totaal (2)	84	743	997	1.296	2.758	1.981	1.574	112	114	115	117	119	121	122	124	126	128	130	132	134	7.631
Totale cashflow (1-2)	6.741	-290	-893	-1.182	-1.314	-1.271	-707	801	716	694	673	651	629	608	586	564	543	521	-57	-59	-7.593
Liquide middelen begin jaar	0	6.741	6.451	5.558	4.376	3.062	1.791	1.083	1.884	2.600	3.294	3.967	4.618	5.247	5.855	6.441	7.006	7.548	8.069	8.012	7.953
Liquide middelen eind jaar	6.741	6.451	5.558	4.376	3.062	1.791	1.083	1.884	2.600	3.294	3.967	4.618	5.247	5.855	6.441	7.006	7.548	8.069	8.012	7.953	360

Bijlage 8: Cashflow overzicht 2018-2034 op basis van ambitie

Cashflow overzicht (x 1.000 euro)		Gerealiseerd				Verwacht	Begroot																
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Geld in																							
	Lening en subsidie provincie	6.800	365	-	-	1.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Lening en subsidie t.b.v. Expertisecentrum	-	-	-	-	-	1.950	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Nieuwe financiering	-	-	-	-	-	-	0	10.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Operationele inkomsten DE-on	25	88	104	114	225	278	312	369	465	506	543	576	571	529	487	446	404	362	321	279	200	-
	Aflossingen op financieringen	-	-	-	-	219	431	555	629	766	890	1.001	1.101	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190	1.190
	Terugbetalingen ontwikkelgelden Expertisecentrum	-	-	-	-	-	-	100	200	300	400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geld in totaal (1)		6.825	453	104	114	1.443	2.659	967	11.198	1.531	1.795	1.543	1.676	1.761	1.720	1.678	1.636	1.595	1.553	1.511	1.470	1.390	1.190
Geld uit																							
	Uitgaven operationeel DE-on	84	198	281	204	261	270	274	278	282	287	291	295	112	114	115	117	119	121	122	124	126	-
	Uitgaven Expertisecentrum	-	-	-	-	-	475	475	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Financieringen	-	518	668	1.000	2.347	1.663	1.300	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Investerings ontwikkeling Green deal gelden	-	27	48	92	150	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Investerings ontwikkeling Expertisecentrum	-	-	-	-	-	500	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Terugbetaling lening Provincie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7.495	-
	Terugbetaling ontwikkelgeld Expertisecentrum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Terugbetaling nieuwe financiering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.000
Geld uit totaal (2)		84	743	997	1.296	2.758	2.956	2.549	2.278	2.282	2.287	3.291	2.295	112	114	115	117	119	121	122	124	7.621	10.000
Totale cashflow (1-2)		6.741	-290	-893	-1.182	-1.314	-296	-1.582	8.920	-751	-491	-1.748	-619	1.649	1.606	1.563	1.519	1.476	1.432	1.389	1.345	-6.231	-8.810
Liquide middelen begin jaar		0	6.741	6.451	5.558	4.376	3.062	2.766	1.183	10.103	9.352	8.860	7.113	6.494	8.143	9.749	11.311	12.831	14.306	15.739	17.127	18.473	12.242
Liquide middelen eind jaar		6.741	6.451	5.558	4.376	3.062	2.766	1.183	10.103	9.352	8.860	7.113	6.494	8.143	9.749	11.311	12.831	14.306	15.739	17.127	18.473	12.242	3.432

Aan: het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting DE-on statutair gevestigd te Lelystad

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting DE-on te Lelystad gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting DE-on per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en dat is voldaan aan de voorwaarden die de Provincie Flevoland heeft gesteld in het kader van de subsidieverlening.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting DE-on zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de directie en Raad van Toezicht;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het verslag van de directie en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het verslag van de Raad van Toezicht.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

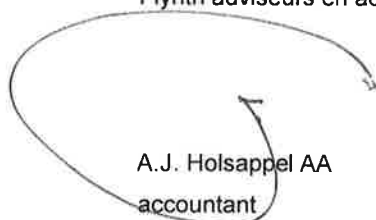
Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen, en
- het onderzoeken of de het bestuur van de stichting heeft voldaan aan de verplichtingen die de Provincie Flevoland in de subsidiebeschikking en bijbehorende Subsidievoorwaarden heeft gesteld.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Dronten, 6 mei 2019

Flynth adviseurs en accountants B.V.



A.J. Holsappel AA
accountant

Financieel verslag

--2018--

Uitgebracht aan:

Het bestuur en de Raad van Toezicht van
Stichting DE-on
Stadhuisplein 2
8232 ZX LELYSTAD

INHOUDSOPGAVE

Pagina

1.	Rapport	
1.1	Algemeen	3
1.2	Realisatie	4
1.3	Financiële positie	5
2.	Verslagen van Directie en Raad van Toezicht	
2.1	Bestuursverslag Directie	7
2.2	Verslag van de Raad van Toezicht	11
3.	Jaarrekening	
3.1	Balans per 31 december 2018	13
3.2	Staat van baten en lasten over 2018	15
3.3	Toelichting op de jaarrekening	16
3.4	Toelichting op de balans	19
3.5	Toelichting op de staat van baten en lasten	24
4.	Overige gegevens	
4.1	Controleverklaring	28

1. RAPPORT

1.1 Algemeen

Oprichting

Blijkens de akte d.d. 5 juni 2014 werd Stichting DE-on per genoemde datum opgericht.
De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 60817534.

Doelstelling

De stichting stelt zich ten doel de energietransitie van een traditionele energiehuishouding naar een duurzame energiehuishouding, energiebesparende maatregelen daaronder begrepen, in de provincie Flevoland te versnellen.

De stichting zal zich hiertoe richten op het benutten van kansen om energiebesparings- en duurzame energieprojecten op te starten, te ontwikkelen en/of te begeleiden en op het wegnemen van knelpunten in zowel technische, organisatorische en financiële zin die de realisatie van duurzame energie projecten (kunnen) belemmeren.

De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door:

- a. het werven van fondsen en subsidies welke kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelstelling;
- b. het stimuleren, ontwikkelen, opzetten, begeleiden, faciliteren, coördineren en ondersteunen van duurzame energieprojecten op alle mogelijke manieren, alsmede het financieren van en investeren of participeren in projecten, met name die projecten die op de reguliere markt niet voor financiering in aanmerking komen;
- c. alle overige toegestane middelen die aan de verwezenlijking van de doelstelling dienstig kunnen zijn.

Bestuur

De directie werd tot 1 februari 2019 gevoerd door de heer drs. H.J. de Vries en vanaf die datum door de heer mr. W.H. Enklaar.

De Raad van Toezicht bestaat uit:

- de heer ir. J.F. Schut (voorzitter)
- de heer mr. M.W.F. Oosterhuis
- de heer dr. G.J. Zijlstra

1.2 Realisatie

Ter analyse van het resultaat van de stichting verstrekken wij u de onderstaande opstelling, welke is gebaseerd op de staat van baten en lasten.

	2018		2017	
	€	%	€	%
Baten	110.958	100,0%	118.109	100,0%
Projectkosten	59.519	53,6%	92.084	78,0%
	51.439	46,4%	26.025	22,0%
Management- en bestuurskosten	164.050	147,9%	189.067	160,1%
Huisvestingskosten	4.117	3,7%	3.725	3,2%
Verkoopkosten	8.182	7,4%	8.075	6,8%
Kantoorkosten	767	0,7%	1.414	1,2%
Algemene kosten	536.978	484,0%	1.435	1,2%
Totaal bedrijfskosten	714.094	643,7%	203.716	172,5%
Bedrijfsresultaat	(662.655)	-597,3%	(177.691)	-150,5%
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	103.183	93,0%	87.622	74,2%
Rentelasten en soortgelijke kosten	(231)	-0,2%	(215)	-0,2%
Som der financiële baten en lasten	102.952	92,8%	87.407	74,0%
Resultaat voor belastingen	(559.703)	-504,5%	(90.284)	-76,5%
Belastingen	0	0,0%	0	0,0%
Resultaat na belastingen	(559.703)	-504,5%	(90.284)	-76,5%

1.3 Financiële positie

Ter analyse van de financiële positie van de stichting verstrekken wij u de onderstaande opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balans.

	31 december 2018		31 december 2017	
	€	€	€	€
Op korte termijn beschikbaar:				
Vorderingen	161.888		172.743	
Liquide middelen	<u>5.064.206</u>		<u>4.330.089</u>	
Totaal vlottende activa		5.226.094		4.502.832
Kortlopende schulden		<u>25.949</u>		<u>75.734</u>
Werkkapitaal		5.200.145		4.427.098
Vastgelegd op lange termijn:				
Financiële vaste activa	<u>1.748.947</u>		<u>2.133.354</u>	
		<u>1.748.947</u>		<u>2.133.354</u>
Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen		<u><u>6.949.092</u></u>		<u><u>6.560.452</u></u>
Deze financiering vond plaats met:				
Eigen vermogen		(692.218)		(132.515)
Langlopende schulden		<u>7.641.310</u>		<u>6.692.967</u>
		<u><u>6.949.092</u></u>		<u><u>6.560.452</u></u>

Blijkens deze opstelling is het werkkapitaal per 31 december 2018 ten opzichte van 31 december 2017 gestegen met € 773.047.

2. VERSLAGEN VAN DIRECTIE EN RAAD VAN TOEZICHT

2. Verslagen van Directie en Raad van Toezicht

2.1 Bestuursverslag Directie

Algemeen

In 2018 heeft DE-on voortgang gemaakt met de uitvoering van haar opdracht: de versnelling van de Flevolandse energietransitie van een traditionele energiehuishouding naar een duurzame energiehuishouding. Door de verrichte inspanningen is één project gerealiseerd en is de pijplijn voor 2019 gevuld met verschillende in potentie passende projecten. Daarnaast is gewerkt aan diverse ontwikkelopdrachten op basis van de Green Deal gelden en hebben heeft DE-on voorbereidingen getroffen voor de oprichting van het Energie Expertisecentrum Flevoland ('EEF'). De oprichting van het EEF stelt DE-on in staat meer projecten in vroege fase van ontwikkeling te ondersteunen, die daarmee mogelijk ook voor financiering door DE-on in aanmerking komen. DE-on ondersteunt project-eigenaren enerzijds als potentiële financier, soms als (mede) ontwikkelaar en vaak ook als adviseur, waardoor de slaagkans van projecten toeneemt en projecten beter financierbaar worden door de reguliere markt partijen.

Ten opzichte van boekjaar 2017 zijn de financiële vaste activa van DE-on met EUR 384.407 afgenomen vanwege de voorziening van de investering in Groen Gas Almere en vanwege reguliere aflossingen op bestaande leningen. In 2018 keerde DE-on één nieuwe financiering van EUR 110.501 uit aan een zonne-energieproject aan de Vlotgasweg in Lelystad.

De gedeeltelijke voorziening van de investering in Groen Gas Almere was het gevolg van een toegenomen continuïteitsrisico van het project. Sinds de start in 2017 was de productie goed maar had de installatie moeite om tegen de begrote kostprijs te produceren. In de zomer van 2018 heeft de installatie door de twee korte hittegolven operationele problemen gehad (net als veel andere vergistingsinstallaties in Nederland), hetgeen leidde tot een materieel productieverlies. De liquiditeit bleek onvoldoende om de uitval van de installatie in de zomer van 2018 uit de lopende exploitatie te dragen. Eind 2018 werd duidelijk dat de installatie zonder bijstorting door de aandeelhouders niet aan haar verplichtingen jegens de bancaire financier kon voldoen en dat verschillende crediteuren niet betaald konden worden voor geleverde diensten. Begin 2019 is besloten de verantwoordelijkheid voor de installatie volledig bij één aandeelhouder neer te leggen, zodat deze efficiënt de problemen op kan lossen. DE-on heeft daartoe, net als twee andere aandeelhouders, haar aandelen en aandeelhouderslening verkocht aan de vierde aandeelhouder. Een belangrijke overweging van DE-on bij deze verkoop was, dat hiermee het voortbestaan van de installatie en daarmee haar bijdrage aan de energietransitie gewaarborgd werd. De opbrengst van de verkoop begin 2019 vormt de basis voor de resterende waarde van de aandeelhouderslening op de balans van DE-on per jaareinde 2018.

Het netto resultaat over 2018 bedraagt EUR 559.703 negatief (versus EUR 90.284 negatief in 2017). De begroting 2018 ging uit van een netto resultaat van EUR 36.000 negatief. Het verschil is het gevolg van minder uitzetting van middelen dan begroot en daarmee lagere rente inkomsten, lagere baten uit ontwikkelingsactiviteiten en de gedeeltelijke voorziening van de investering in Groen Gas Almere groot EUR 505.850 (dit bedrag betreft zowel de voorziening van de aandeelhouderslening en als de bestaande rentevorderingen). Genormaliseerd voor deze voorziening zou het netto resultaat als gevolg van de lagere exploitatiekosten van EUR 223.569 (begroot EUR 261.000) zijn uitgekomen op EUR 53,853 negatief, met handhaving van een onverminderde inzet. De kosten in 2018 waren lager dan begroot, met name vanwege lagere management kosten en lagere project kosten.

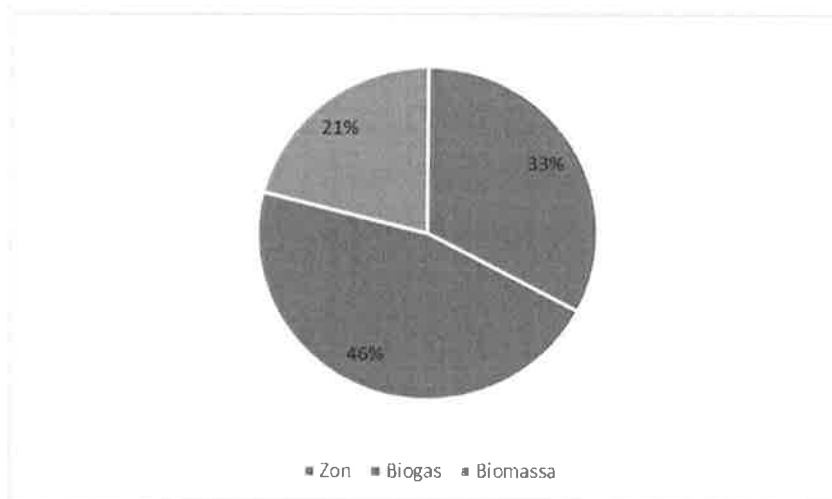
2. Verslagen van Directie en Raad van Toezicht

2.1 Bestuursverslag Directie (vervolg)

De maatschappelijke bijdrage van Stichting DE-on is beter dan de prognoses en doelstellingen uit de subsidiebeschikking van de Provincie Flevoland. Met alle uitzetting per jaareinde 2018 wordt een totale CO2 besparing gerealiseerd van 21.648 ton per jaar, vergeleken met een in het meerjarenplan 2014-2019 geprognosticeerde besparing van 16.544 ton CO2 per jaar en de uit de subsidiebeschikking voortvloeiende minimale CO2 besparingsdoelstelling van 8.000 ton per jaar. Daarnaast werd een multiplier van 9,6 op de uitgezette middelen gerealiseerd, tegen een minimaal te realiseren multiplier van 5. Dat wil zeggen dat er met iedere door DE-on gefinancierde Euro een investering van ca EUR 9,60 heeft plaatsgevonden.

Financieren van projecten

In 2018 heeft DE-on één nieuwe lening uitgezet aan project Vlotgrasweg, een zonne-energieproject in Lelystad. Daarnaast hebben we aan verschillende andere financieringen gewerkt, waarvan we verwachten dat er een aantal in 2019 tot realisatie zullen komen. Inclusief project Vlotgrasweg heeft DE-on ultimo 2018 zeven financieringen verstrekt. De portefeuille heeft een spreiding op basis van gefinancierde technieken tussen zonne-energie, biogas en biomassa zoals weergegeven in de grafiek en bestaat uit zowel aandelen, achtergestelde leningen als 'senior' leningen. Het betreffen 6 projectfinancieringen en 1 bedrijfsfinanciering.



DE-on ziet dat de voorkeur van diverse financiers in de markt verschuift naar grotere projecten (groter dan ca EUR 2.000.000). Voor kleinere projecten kan DE-on daarom een belangrijke rol spelen met financiering. Ook voor projecten in sectoren waar banken en investeerders de risico's lastig in te schatten vinden, kan DE-on een rol vervullen in aanvulling op de reguliere marktpartijen.

In 2018 heeft DE-on de kleine energielening geëvalueerd en de maximale omvang van de lening verhoogd naar EUR 75.000. Reden van de aanpassing is dat de oorspronkelijke condities van de lening niet goed aansloten bij de marktvraag.

Ontwikkeling van projecten

Voor het ontwikkelen van projecten is in 2015 een subsidie van 365.000 Euro ontvangen van de Provincie Flevoland (Green Deal Gelden). Door inzet van deze middelen heeft DE-on in 2018 actief projecten kunnen (mee) ontwikkelen. Die projecten maken nu deel uit van de pijplijn van mogelijke financieringen door DE-on.

2. Verslagen van Directie en Raad van Toezicht

2.1 Bestuursverslag Directie (vervolg)

De benutting van de Green Deal gelden is weergegeven in de tabel:

Tabel 1: Green Deal projecten van DE-on					
Provincie Flevoland Green Deal middelen	2018 [€]	2017 [€]	2016 [€]	2015 [€]	Totale onttrekking op project [€]
Stand per 1 januari	197.967	290.051	337.645		
Provincie Flevoland Green Deal middelen dotatie				365.000	365.000
Onttrekking documentatie-set energiebesparende sportverenigingen				-6.502	-6.502
Onttrekking project Documentatie GGA B.V.				-8.890	-8.890
Onttrekking project Zonneweide Groen		-5.656	-14.416	-10.458	-30.530
Onttrekking project Zonnepark Vlotgrasweg			-15.961	-1.505	-17.466
Onttrekking Aardwarmte Combinatie Luttelgeest	-2.547	-8.696	-9.293		-20.536
Onttrekking Energiebesparing		-10.300	-4.655		-14.955
Onttrekking Zon op Bedrijfsdaken Biddinghuizen		-2.082	-788		-2.870
Onttrekking Zon op Bedrijfsdaken Lelystad		-1.409	-1.959		-3.368
Onttrekking Zon op Bedrijfsdaken Noordoostpolder	-22.461	-34.935	-280		-57.676
Onttrekking Zon op Bedrijfsdaken Urk	-3.717	-12.195	-245		-16.157
Onttrekking Zon op Bedrijfsdaken Zeewolde	-18.666	-13.045			-31.711
Onttrekking Gebroeders Kramer Urk	-574	-2.856			-3.430
Onttrekking Zonnepark Plantenkwekerij Bernard B.V.	-467				-467
Onttrekking VOF Soepboer	-750				-750
Onttrekking P4S	-2.475				-2.475
Onttrekking Zuiderzeeland Circulaire economie		-910			-910
Totale onttrekking	-51.657	-92.084	-47.597	337.645	-218.692
Stand per 31 december	146.310	197.967	290.048	337.645	146.308

De provincie Flevoland heeft in december 2018 een nieuwe beschikking goedgekeurd voor Stichting DE-on, op basis waarvan DE-on het Energie Expertisecentrum Flevoland kan oprichten. Het is de bedoeling dat EEF gedurende 2 jaar de energietransitie in Flevoland verder versnelt, door ondernemers te ondersteunen met kennis en capaciteit bij de ontwikkeling van duurzame energieprojecten. De beschikking betreft een subsidie van EUR 1.950.000.

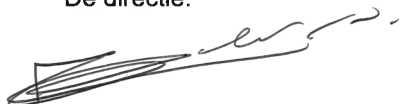
DE-on heeft in 2018 een additionele lening ontvangen van de provincie Flevoland van EUR 1.000.000. Deze lening is verstrekt, opdat DE-on dan bij een specifiek project kan voldoen aan de financieringsbehoefte, zonder dat het concentratie risico voor DE-on te groot wordt. Aan het eind van 2018 heeft DE-on de betreffende financiering nog niet verstrekt, doordat onderhandelingen over project contracten voor het betreffende project langer duren dan verwacht.

2. Verslagen van Directie en Raad van Toezicht

In de meerjarenprognose 2014-2019 van DE-on is uitgegaan van een model, waarbij de exploitatie kosten van DE-on en de kosten voor ontwikkeling en realisatie van financiering van projecten uitgaan voor de baten uit de gerealiseerde financieringen. In die meerjarenprognose werd geraamd, dat de initiële exploitatie subsidie de exploitatiekosten van de eerste 1,5-2 jaar van het bestaan van DE-on zouden dekken, waarna vervolgens de kosten gedurende de volgende 6 jaren hoger blijven uitvallen dan de inkomsten. Voor de daarop volgende jaren werd verwacht, dat de inkomsten structureel hoger worden dan de kosten, waarmee aanloop verliezen gecompenseerd zouden worden. De rente op DE-on's middelen is in 2018 opnieuw gedaald en is daarmee lager dan in de begroting 2018 werd voorzien en aanzienlijk veel lager dan in de meerjarenprognose 2014-2019. De lagere marktrente werkt ook in enige mate door in de rentevergoedingen die DE-on voor de financiering van projecten kan ontvangen. Daarnaast is de doorlooptijd tot financial close van projecten in de praktijk langer dan verwacht. Hierdoor zijn (rente) inkomsten uit financieringen lager dan geprognosticeerd. Als gevolg van deze factoren is ook in 2018 het resultaat van DE-on achtergebleven bij de oorspronkelijke meerjarenprognose. In een nieuw Meerjarenplan 2020-2024 zijn genoemde effecten en de huidige stand van de portefeuille en verwachtingen ten aanzien van projecten in de pijplijn mee genomen.

Lelystad, 15 mei 2019

De directie:



de heer drs. H.J. de Vries
(bestuurder tot 1 februari 2019)



de heer mr. W.H. Enklaar
(bestuurder vanaf 1 februari 2019)

2. Verslagen van Directie en Raad van Toezicht

2.2 Verslag van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directievoering van de Stichting. Statutair zijn de belangrijkste besluiten van de directie, inclusief financieringsbeslissingen, aan de goedkeuring van de Raad van Toezicht onderworpen. Daarnaast staat de Raad van Toezicht de directie als klankbord en met raad en daad terzijde. De Raad van Toezicht vergadert minimaal eens per kwartaal. In 2018 zijn er acht vergaderingen van de Raad van Toezicht geweest. Daarbij is ook 1 keer specifiek vergaderd over het Meerjarenplan 2020-2024. Ook is de Raad van Toezicht eind 2018 intensief betrokken geweest bij de afwegingen en besluitvorming over de verkoop van de aandelen en aandeelhouderslening van Groen Gas Almere, die begin 2019 plaatsvond.

Besproken onderwerpen

In de vergaderingen van de Raad van Toezicht komen alle voor de stichting relevante onderwerpen aan de orde. In 2018 lag de focus op het verstrekken van een aantal financieringen aan projecten die binnen de doelstellingen van DE-on passen. Daarnaast werden voorstellen van de directie voor het mee ontwikkelen van projecten en voor het uitbouwen van de activiteiten van DE-on in het kader van het Energie Expertisecentrum Flevoland besproken en goedgekeurd.

Ten aanzien van de financiële bedrijfsvoering van de Stichting concludeert de RvT, dat zowel de gerealiseerde rentebaten als de inkomsten uit financieren ook in 2018 door niet beïnvloedbare marktomstandigheden achterblijven bij de oorspronkelijke verwachtingen. Hierbij moet in acht worden genomen dat bij het ontwikkelmodel van DE-on de noodzakelijke (ontwikkel) kosten voor de baten uitgaan. De voorziening van een deel van de investering in Groen Gas Almere heeft een materieel negatief effect op het resultaat van de stichting. De Raad van Toezicht heeft vastgesteld dat de directie tijdens de ontwikkelingen bij Groen Gas Almere de belangen van DE-on op juiste wijze heeft behartigd en daarbij de taken en doelstellingen van DE-on steeds voor ogen heeft gehouden. Ondanks de gedeeltelijke voorziening op de investering, kon door de verkoop van de aandelen en aandeelhouderslening begin 2019 de continuïteit van het project Groen Gas Almere zeker worden gesteld.

De Raad van Toezicht concludeert dat de activiteiten voor 2018 grotendeels binnen de goedgekeurde jaarbegroting zijn gerealiseerd. De Raad van Toezicht geeft haar goedkeuring aan de jaarrekening.

Conclusies en vooruitblik

Terugkijkend op het afgelopen jaar constateert de Raad van Toezicht dat de proactieve aanpak van de directie, met een klein en enthousiast team, heeft geleid tot een aanzienlijke pijplijn aan projecten. Met de toekenning van de subsidie voor het EEF heeft DE-on haar mogelijkheden uitgebreid om veel meer Flevolandse duurzame energie en energiebesparingsprojecten in een vroege ontwikkelfase te ondersteunen en mogelijk ook mee te financieren. De Raad van Toezicht verwacht dan ook dat 2019 een flinke groei van de activiteiten het daarmee gepaard gaande financieringsvolume en CO2 besparingen zal laten zien.

Lelystad, 15 mei 2019
De Raad van Toezicht:



de heer ir. J.F. Schut
voorzitter Raad van Toezicht



de heer mr. M.W.F. Oosterhuis
lid Raad van Toezicht



de heer dr. G.J. Zijlstra
lid Raad van Toezicht

3. JAARREKENING

3.1 Balans per 31 december 2018

(Na resultaatbestemming)

		31 december 2018		31 december 2017	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Vaste activa					
<i>Financiële vaste activa</i>	[1]				
Andere deelnemingen		8.000		8.000	
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen		167.000		510.000	
Overige vorderingen		<u>1.573.947</u>		<u>1.615.354</u>	
			1.748.947		2.133.354
Vlottende activa					
<i>Vorderingen</i>	[2]				
Debiteuren		140.784		68.027	
Belastingen en premies sociale verzekeringen		9.791		25.897	
Overlopende activa		<u>11.313</u>		<u>78.819</u>	
			161.888		172.743
<i>Liquide middelen</i>	[3]		5.064.206		4.330.089
Totaal activazijde			<u><u>6.975.041</u></u>		<u><u>6.636.186</u></u>

3.1 Balans per 31 december 2018

(Na resultaatbestemming)

PASSIVA		31 december 2018		31 december 2017	
		€	€	€	€
Stichtingsvermogen	[4]				
Overige reserves		<u>(692.218)</u>	(692.218)	<u>(132.515)</u>	(132.515)
Langlopende schulden	[5]				
Overige schulden		<u>7.641.310</u>	7.641.310	<u>6.692.967</u>	6.692.967
Kortlopende schulden	[6]				
Crediteuren		18.949		54.743	
Overlopende passiva		<u>7.000</u>		<u>20.991</u>	
			25.949		75.734
Totaal passivazijde			<u>6.975.041</u>		<u>6.636.186</u>

3.2 Staat van baten en lasten over 2018

		2018		2017	
		€	€	€	€
Baten	[7]		110.958		118.109
Projecten	[8]		59.519		92.084
			<u>51.439</u>		<u>26.025</u>
Management- en bestuurskosten		164.050		189.067	
Overige bedrijfskosten	[9]	<u>550.044</u>		<u>14.649</u>	
Som der bedrijfskosten			714.094		203.716
Bedrijfsresultaat			<u>(662.655)</u>		<u>(177.691)</u>
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	[10]	103.183		87.622	
Rentelasten en soortgelijke kosten	[11]	<u>(231)</u>		<u>(215)</u>	
Som der financiële baten en lasten			102.952		87.407
Resultaat voor belastingen			<u>(559.703)</u>		<u>(90.284)</u>
Belastingen			0		0
Resultaat na belastingen			<u><u>(559.703)</u></u>		<u><u>(90.284)</u></u>

3.3 Toelichting op de jaarrekening

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor de kleine rechtspersoon.

Onderneming

Stichting DE-on, statutair gevestigd te Lelystad is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 60817534.

Activiteiten

De activiteiten van Stichting DE-on, statutair gevestigd te Lelystad, bestaan voornamelijk uit:

- Ondersteuning van duurzame energie projecten, investeren en fondsenwerving.

De feitelijke activiteiten worden uitgevoerd aan de Stadhuisplein 2 te Lelystad.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Daarnaast worden rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de rechtspersonen en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Naast de maatschappijen die onder de financiële vaste activa zijn vermeld, zijn nog de volgende partijen verbonden met de vennootschap:

- Econnetic B.V. (via verbondenheid directeur).

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2018

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen is het verlies over het boekjaar 2018 ten bedrage van € 559.703 in mindering gebracht op de overige reserves. Dit is reeds in de jaarrekening verwerkt.

GRONDSLAGEN VOOR DE BALANSWAARDERING

Algemeen

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs of lagere bedrijfswaarde.

Vorderingen

De vorderingen op en leningen aan deelnemingen alsmede de overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

3.3 Toelichting op de jaarrekening

Vorderingen

De kortlopende vorderingen betreffen de vorderingen met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de onderneming. Het betreffen de direct opeisbare vorderingen op kredietinstellingen en kasmiddelen.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Het resultaat wordt tevens bepaald met inachtneming van de verwerking van ongerealiseerde waardeveranderingen van op reële waarde gewaardeerde vastgoedbeleggingen en de onder de vlottende activa opgenomen effecten.

Baten

Onder baten wordt opgenomen de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde goederen en verleende diensten onder aftrek van kortingen en de over de omzet geheven belastingen.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Bedrijfskosten

De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

3.3 Toelichting op de jaarrekening

Financiële baten en lasten

De financiële baten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -kosten van uitgegeven en ontvangen leningen en tegoeden.

3.4 Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Financiële vaste activa [1]

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Andere deelnemingen		
Groen Gas Almere B.V.	8.000	8.000

De stichting heeft een belang van 20% in Groen Gas Almere B.V. In februari 2019 zijn de aandelen van Groen Gas Almere B.V. vervreemd tegen de nominale waarde.

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen		
Aandeelhouderslening Groen Gas Almere B.V.	167.000	510.000
<i>Aandeelhouderslening Groen Gas Almere B.V.</i>		
Stand per 1 januari	510.000	510.000
Verstreking in boekjaar	81.400	0
Voorziening	(424.400)	0
Stand per 31 december	167.000	510.000

In het boekjaar heeft een verstreking van € 81.400 plaatsgevonden. De aandeelhouderslening Groen Gas Almere B.V. - nominaal groot € 591.400 - is in februari 2019 inclusief rentevorderingen gecedeerd tegen een bedrag in contanten van € 167.000. Voor het verschil is een voorziening opgenomen.

Overige vorderingen

Lening u/g Hollandia Seafrost Trading B.V.	185.479	210.487
Lening u/g Duurzaam Vastgoed Partners B.V.	148.800	163.200
Lening u/g Koel- en Vriesbedrijf Kalter Marknesse	191.667	241.667
Lening u/g De Torenhoeve Biogas B.V.	437.500	500.000
Lening u/g BeGreen	500.000	500.000
Lening u/g zonnepark Vlotgrasweg	110.501	0
	1.573.947	1.615.354

3.4 Toelichting op de balans

Lening u/g Hollandia Seafrost Trading B.V.

Stand per 1 januari

Aflossing in boekjaar

Stand per 31 december

2018	2017
€	€
210.487	237.580
(25.008)	(27.093)
<u>185.479</u>	<u>210.487</u>

De aflossingsverplichting voor het komende boekjaar bedraagt € 25.008.

Lening u/g Duurzaam Vastgoed Partners B.V.

Stand per 1 januari

Aflossing in boekjaar

Stand per 31 december

2018	2017
€	€
163.200	178.800
(14.400)	(15.600)
<u>148.800</u>	<u>163.200</u>

De aflossingsverplichting voor het komende boekjaar bedraagt € 14.400

Lening u/g Koel- en Vriesbedrijf Kalter Marknesse

Stand per 1 januari

Aflossing in boekjaar

Stand per 31 december

2018	2017
€	€
241.667	250.000
(50.000)	(8.333)
<u>191.667</u>	<u>241.667</u>

De aflossingsverplichting voor het komende boekjaar bedraagt € 50.000.

Lening u/g De Torenhoeve Biogas B.V.

Stand per 1 januari

Verstreking in boekjaar

Aflossing in boekjaar

Stand per 31 december

2018	2017
€	€
500.000	0
0	500.000
(62.500)	0
<u>437.500</u>	<u>500.000</u>

De aflossingsverplichting voor het komende boekjaar bedraagt € 125.000.

Lening u/g BeGreen

Stand per 1 januari

Verstreking in boekjaar

Stand per 31 december

2018	2017
€	€
500.000	0
0	500.000
<u>500.000</u>	<u>500.000</u>

De aflossingsverplichting voor het komende boekjaar bedraagt € 200.000.

3.4 Toelichting op de balans

	2018	2017
	€	€
<i>Lening u/g zonnepark Vlotgrasweg</i>		
Stand per 1 januari	0	0
Verstreking in boekjaar	110.501	0
Stand per 31 december	110.501	0

De aflossingsverplichting voor het komende boekjaar bedraagt € 7.756.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen [2]

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Handelsdebiteuren		
Debiteuren	142.784	68.027
	142.784	68.027
Voorziening oninbare debiteuren	(2.000)	0
	140.784	68.027

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	9.791	25.897
----------------	-------	--------

Overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten	1.048	1.840
Rente spaarrekeningen	10.015	21.029
Rente aandeelhouderslening Groen Gas Almere B.V.	0	55.950
Waarborgsom	250	0
	11.313	78.819

De rentevorderingen op de aandeelhouderslening Groen Gas Almere B.V. zijn in 2018 volledig voorzien.

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Liquide middelen [3]		
Rabobank, rekening-courant	1.044.008	58.921
Rabobank, spaarrekening	4.020.198	4.271.168
	5.064.206	4.330.089

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

3.4 Toelichting op de balans

PASSIVA

STICTINGSVERMOGEN [4]

	2018	2017
	€	€
Overige reserves		
Stand per 1 januari	(132.515)	(42.231)
Uit voorstel resultaatbestemming	(559.703)	(90.284)
Stand per 31 december	<u>(692.218)</u>	<u>(132.515)</u>

LANGLOPENDE SCHULDEN [5]

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Overige schulden		
Lening o/g Provincie Flevoland	7.495.000	6.495.000
Green Deal middelen Provincie Flevoland	146.310	197.967
	<u>7.641.310</u>	<u>6.692.967</u>

	2018	2017
	€	€
<i>Lening o/g Provincie Flevoland</i>		
Stand per 1 januari	6.495.000	6.495.000
Verstreking in boekjaar	1.000.000	0
Stand per 31 december	<u>7.495.000</u>	<u>6.495.000</u>

Dit betreft een subsidie in de vorm van een geldlening, verstrekt door Gedupeerde Staten van Flevoland.

Over de hoofdsom is de stichting aan de provincie geen rente verschuldigd. De geldlening dient 31 december 2034 door de stichting onder de condities van de geldlening te worden terugbetaald.

Na 8 jaar, derhalve in 2022, vindt er een midterm review plaats van de lening. Hierbij wordt getoetst op de behaalde resultaten, de portfolio, bijbehorende risico's en de door de stichting gehanteerde werkwijze. Voor de nadere voorwaarden verwijzen wij naar de overeenkomst van geldlening kenmerk 1550439.

In het boekjaar is een aanvullende lening van € 1.000.000 verstrekt. De voorwaarden van de initiële lening zijn van overeenkomstige toepassing.

	2018	2017
	€	€
<i>Green Deal middelen Provincie Flevoland</i>		
Stand per 1 januari	197.967	290.051
Realisatie in boekjaar	(51.657)	(92.084)
Stand per 31 december	<u>146.310</u>	<u>197.967</u>

3.4 Toelichting op de balans

KORTLOPENDE SCHULDEN [6]

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Handelscrediteuren		
Crediteuren	3.761	23.422
Crediteuren Econnetic B.V.	15.188	31.321
	<u>18.949</u>	<u>54.743</u>
 Overlopende passiva		
Project- en overige kosten Econnetic B.V.	0	15.241
Accountantskosten	1.500	1.500
Administratiekosten	3.000	3.000
Overige te betalen bedragen	2.500	1.250
	<u>7.000</u>	<u>20.991</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen en belangrijke financiële verplichtingen

Huurverplichtingen

De stichting heeft een huurcontract afgesloten voor de huur van kantoorruimte. De huurverplichting bedraagt € 3.146 per jaar en is per kwartaal opzegbaar.

3.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2018 €	2017 €
Baten [7]		
Omzet adviesdiensten	59.301	26.025
Realisatie Green Deal middelen	51.657	92.084
	<u>110.958</u>	<u>118.109</u>
Projectkosten [8]		
Advieskosten projecten	750	18.363
Advieskosten projecten - Econnetic B.V.	55.088	73.721
Advieskosten projecten - voorgaand jaar	3.681	0
	<u>59.519</u>	<u>92.084</u>
Management- en bestuurskosten		
Managementvergoeding - Econnetic B.V.	143.386	173.355
Vergoedingen Raad van Toezicht	20.664	15.712
	<u>164.050</u>	<u>189.067</u>
Overige bedrijfskosten [9]		
Huisvestingskosten	4.117	3.725
Verkoopkosten	8.182	8.075
Kantoorkosten	767	1.414
Algemene kosten	536.978	1.435
	<u>550.044</u>	<u>14.649</u>
<i>Huisvestingskosten</i>		
Huur onroerend goed	<u>4.117</u>	<u>3.725</u>
<i>Verkoopkosten</i>		
Reclame- en advertentiekosten	4.994	3.338
Representatiekosten	55	0
Reis- en verblijfkosten	3.133	4.737
	<u>8.182</u>	<u>8.075</u>
<i>Kantoorkosten</i>		
Kantoorbenodigdheden	18	46
Telecommunicatie	704	831
Internetkosten	21	517
Overige kantoorkosten	24	20
	<u>767</u>	<u>1.414</u>

3.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

	2018	2017
	€	€
<i>Algemene kosten</i>		
Accountantskosten	1.250	1.758
Administratiekosten	6.196	7.514
Advieskosten	4.810	13.307
Advieskosten - voorgaand jaar	(3.681)	0
Zakelijke verzekeringen	2.430	2.270
BTW niet verrekenbaar	18.806	15.093
BTW niet verrekenbaar - voorgaande jaren	(1.002)	(38.521)
Mutatie voorziening dubieuze vorderingen Groen Gas Almere B.V.	505.850	0
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	2.000	0
Overige algemene kosten	319	14
	<u>536.978</u>	<u>1.435</u>

De mutatie voorziening dubieuze vorderingen bestaat uit een bedrag van € 424.400 met betrekking tot de aandeelhouderslening en een bedrag van € 81.450 met betrekking tot de rentevorderingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten [10]

Rente spaarrekening Rabobank	10.015	21.029
Rente aandeelhouderslening Groen Gas Almere B.V.	25.500	25.500
Rente leningen u/g	62.668	35.093
Ontvangen afsluitprovisie	5.000	6.000
	<u>103.183</u>	<u>87.622</u>

3.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Rentelasten en soortgelijke kosten [11]		
Bankkosten en provisie	<u>231</u>	<u>215</u>

Lelystad, 15 mei 2019
Stichting DE-on



de heer drs. H.J. de Vries
directeur tot 1 februari 2019



de heer ir. J.F. Schut
voorzitter Raad van Toezicht



de heer dr. G.J. Zijlstra
lid Raad van Toezicht



de heer mr. W.H. Enklaar
directeur vanaf 1 februari 2019



de heer mr. M.W.F. Oosterhuis
lid Raad van Toezicht

4. OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting DE-on statutair gevestigd te Lelystad

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018**Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting DE-on te Lelystad gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting DE-on per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting DE-on zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag van de directie en Raad van Toezicht;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het verslag van de directie en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het verslag van de Raad van Toezicht.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Dronten, 6 mei 2019

Flynth adviseurs en accountants B.V.

A.J. Holsappel AA
accountant





Duurzame Energie- en
ontwikkelingsmaatschappij
Flevoland

JAARPLAN 2020

W.H. ENKLAAR

Versie: 2

Datum: 29-10-2019

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Activiteiten 2020	3
Ontwikkelen: DE-on ondersteunt grote aantallen ondernemers met expertise en ontwikkelgeld.....	3
Financieren: DE-on financiert vooral kleine kleinere PV projecten en warmte projecten	3
Bijdrage aan de Flevolandse Energie Agenda en de Flevolandse RES.....	4
Financiën 2020	5
Financierings- en ontwikkelbudget ultimo 2019.....	5
Verwachte inzet in financieringen 2020	5
Verwachte inzet in ontwikkeling 2020	5
Exploitatiebegroting 2020	6
Inkomsten: rendement op financiering	6
Inkomsten: vergoedingen over banksaldi	6
Inkomsten: Vergoedingen voor diensten.....	6
Kosten: Exploitatie DE-on 2020.....	7
Resultaat: Exploitatie DE-on 2020.....	8
Financiële Prognose 2020	9
Maatschappelijke baten & projecten.....	10
CO ₂ besparing.....	10
Multiplier.....	11

Inleiding

Voor u ligt het jaarplan 2020 van Stichting DE-on. De stichting heeft ten doel de energietransitie van een traditionele energiehuishouding naar een duurzame energiehuishouding, energiebesparende maatregelen daaronder begrepen, in de provincie Flevoland te versnellen. De stichting stimuleert actief dat marktpartijen kansen benutten om energiebesparings- en duurzame energieprojecten op te starten, te ontwikkelen en/of te begeleiden. De stichting richt zich voorts op het wegnemen van knelpunten in zowel technische, organisatorische en financiële zin die de realisatie van duurzame energieprojecten (kunnen) belemmeren. De stichting heeft geen winstoogmerk en beoogt haar investeringsmiddelen revolverend in te zetten.

De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door:

- a. het werven van fondsen en subsidies welke kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelstelling;
- b. het stimuleren, begeleiden, faciliteren, coördineren en ondersteunen van duurzame energieprojecten, alsmede het financieren van en investeren of participeren in projecten die op de reguliere markt niet voor voldoende financiering in aanmerking komen;
- c. alle overige toegestane middelen die aan de verwezenlijking van de doelstelling dienstig kunnen zijn.

De stichting werkt met een meerjarenplan en een jaarplan. Dit jaarplan beslaat de periode van 1 januari tot en met 31 december 2020.

Het jaarplan heeft tot doel om kort en krachtig te beschrijven welke activiteiten Stichting DE-on verwacht uit te voeren in het komende jaar, binnen het meerjarenplan en in overeenstemming met de statutaire doelen en subsidievoorwaarden zoals deze gesteld zijn door de Provincie Flevoland.

Activiteiten 2020

In 2020 legt DE-on, in lijn met het meerjarenplan 2019-2024, de focus op drie activiteiten: het uitzetten van financiering vanuit de nog beschikbare middelen, het ontwikkelen van projecten vanuit de nog beschikbare Green Deal Gelden en de middelen van de subsidie Expertisecentrum en in algemene zin bijdragen aan de Flevolandse Energie Agenda. In dit hoofdstuk worden deze activiteiten verder toegelicht.

Ontwikkelen: DE-on ondersteunt grote aantallen ondernemers met expertise en ontwikkelgeld

In 2019 heeft DE-on de middelen voor het Energie Expertisecentrum Flevoland ontvangen. DE-on zet de procesgeld in om ondernemers te voorzien van concrete business cases, handige tools, kennis en ondersteuning bij het realiseren van projecten. Daar waar de tijdsbesteding voor een ondernemer boven de tien tot vijftien uur lijkt uit te komen, kan DE-on de ondernemer voorzien van een ontwikkelkoning. Met deze lening kan de ondernemer de inzet van DE-on (of een eigen adviseur, daarin maakt DE-on geen onderscheid) bekostigen, op basis van de afspraak dat de lening wordt terugbetaald bij financial close van een project met daarbovenop een opslag. DE-on loopt daarmee het ontwikkelrisico van de ondernemer en neemt zo een belangrijke drempel weg die de voortgang van projecten belemmert. Ook kunnen ondernemers de ontwikkelkoning inzetten om projecten tot financial close te brengen, bijvoorbeeld om de aanbesteding op leges of netaansluiting te doen.

DE-on werkt bij de uitvoering van haar ontwikkelactiviteiten samen met zowel marktpartijen als met (semi) overheden. Bijvoorbeeld met de Omgevingsdienst Flevoland (OFGV) wordt samen gewerkt om bedrijven te ondersteunen in het versneld voldoen aan het activiteitenbesluit.

In 2020 worden de volgende resultaten nagestreefd:

- Het verder uitbouwen van de kennisdeling activiteiten van het expertisecentrum. Hiervoor wordt de website van DE-on opnieuw ingericht.
- 90 additionele initiatiefnemers en initiatieven worden bijgestaan met kennis en capaciteit voor de ontwikkeling van projecten.
- We willen 25-30 projecten ondersteunen met ontwikkelgeld, uitgaand van een gemiddelde bijdrage van ongeveer 15.000 euro. Niet zozeer het aantal projecten is leidend, als wel de bijdrage van de projecten aan de energietransitie, uitgedrukt in CO₂ besparing.

Financieren: focus op warmte projecten en kleinere PV projecten

In 2020 gaat DE-on onverminderd door met het financieren van projecten die (al dan niet in samenwerking met DE-on) tot ontwikkeling zijn gekomen. In de markt zien we dat banken zich terugtrekken als financier van kleinere zonne-energieprojecten op dak en land (< ongeveer 3 MWp) en dat DE-on in dat geval dus vooral een rol te vervullen heeft als senior financier. Daarnaast zullen we in 2020 net als in 2019 onze rol in de warmtesector verder uitbreiden. Dat betreft de financiering van grotere warmte projecten (biomassa, aardwarmte, warmtenetten) en financiering van bedrijven die zich richten op de verduurzaming van particuliere huizen.

Op dit moment zijn we gevorderd met de uitwerking van verschillende financieringen. Deze betreffen biovergisting, torrefractie van biomassa en verduurzaming van bestaande huizen. We zien verder dat de pijplijn zich goed vult met nieuwe aanvragen die voortkomen uit de ontwikkelactiviteiten van DE-on.

In 2019 hebben we extra aandacht gegeven aan de verdere uitrol van de Energie Lening Flevoland (ELF). Onder andere hebben we de condities van de lening aangepast zodat deze beter aansluit bij de markt (maximumbedrag verhoogt). We zien dat dit leidt tot een verhoging van het aantal aanvragen. In 2020 verwachten we daarom ook een verhoging van het aantal uitgezette ELF leningen.

Naast nieuwe financieringen zal DE-on ook tijd en aandacht besteden aan de bestaande financieringen en mogelijke uitbreiding daarvan.

Bijdrage aan de Flevolandse Energie Agenda en de Flevolandse RES

DE-on vervult in de Flevolandse Energie agenda de rol van schakel tussen de ondernemers in Flevoland en de overheden door in te brengen waar de Flevolandse ondernemers tegen aan lopen. Dat is een andere rol dan bijvoorbeeld die van de omgevingsdienst, die meer vanuit de wet- en regelgeving met ondernemers in gesprek zijn, of dan van brancheverenigingen, die meer vanuit het algemene belang van de leden werken. DE-on loopt tegen de alledaagse zaken aan en zoekt ruimte om die snel opgelost te krijgen.

In de RES heeft DE-on op verzoek van de provincie plaats genomen in de Adviesraad, om ook daar de koppeling tussen het hier en nu van de Flevolandse ondernemer en het beleidsmatig perspectief te waarborgen. Naast onze rol in de adviesraad zullen we waar nodig een rol spelen vanuit onze kennis en ervaring om de Flevolandse Energie agenda verder te helpen.

Financiën 2020

Financierings- en ontwikkelbudget ultimo 2019

De Stichting heeft sinds haar oprichting beschikking gekregen over de lening van de Provincie ter grootte van EUR 6.495.000, een exploitatiesubsidie van de Provincie van EUR 305.000 en de green deal gelden welke ingezet worden voor de ontwikkeling van nieuwe projecten, ter grootte van EUR 365.000.

In 2018 is daar een aanvullende lening van EUR 1.000.000 bijgekomen voor de financiering van Aardwarmte Combinatie Luttelgeest, en in 2019 heeft DE-on een subsidie van EUR 475.000 en een lening van EUR 1.000.000 ten behoeve van de creatie en uitvoering van het expertisecentrum ontvangen. In 2020 wordt een tweede subsidiedeel van opnieuw EUR 475.000 uitgekeerd.

Onderstaande tabel geeft aan welk deel van de toevertrouwde middelen besteed c.q. daadwerkelijk uitgekeerd is en welk deel er naar verwachting op 1 januari 2020 beschikbaar is. Het gaat hierbij niet om onderliggende goedgekeurde financieringen of commitments, maar om daadwerkelijk uitgekeerde bedragen. Verderop in het jaarplan wordt aangegeven welke onderliggende goedkeuringen en commitments er verder nog zijn. We houden bij onderstaand overzicht geen rekening met aflossingen.

Oorsprong	Soort	Omvang bij aanvang	Besteed 2016	Besteed 2017	Besteed 2018	Besteed 2019 (verwacht)	Verwacht 2020
Lening Provincie Flevoland (ontvangen 1 oktober 2014)	Lening	6.495.000	668.000	2.133.354	2.377.481	4.408.981	5.908.981
Aanvullende lening ACL	Lening	1.000.000	0	0	0	1.000.000	1.000.000
Exploitatiesubsidie (ontvangen 1 juli 2014)	Subsidie	305.000	305.000	305.000	305.000	305.000	305.000
Green Deal gelden (ontvangen 15 oktober 2015)	Subsidie	365.000	74.952	167.036	218.693	228.693	328.693
Subsidie Expertisecentrum expertise (januari 2019)	– Subsidie	950.000	Na	Na	Na	375.000	950.000
Subsidie Expertisecentrum ontwikkelingen (januari 2019)	– Geldlening	1.000.000	Na	Na	Na	200.000	1.000.000
TOTAAL		8.165.000	1.047.952	2.605.390	2.901.174	6.217.674	7.992.674

Verwachtte inzet in financieringen 2020

In 2020 verwachten we een bedrag van ongeveer EUR 1,5 miljoen aan aanvullende financieringen goed te keuren, te committeren en/of uit te keren. Hiervoor bestaat deels een concrete pijplijn.

Verwachte inzet m.b.t. ontwikkelactiviteiten 2020

In 2020 verwachten we ongeveer EUR 100.000 uit de Green Deal gelden in te zetten. Daarnaast verwachten we in 2020 de resterende middelen die beschikbaar zijn voor het verstrekken van expertise en ontwikkelingen uit hoofde van de subsidie Expertisecentrum in te zetten.

Exploitatiebegroting 2020

De exploitatie in 2020 bestaat uit inkomsten uit financieringen, advisering en ontwikkelactiviteiten en rentebaten uit saldo op de spaarrekening en uit de kosten die gemaakt worden voor het uitvoeren van de activiteiten.

Inkomsten 2020: rendement op financiering

In 2020 verwachten wij een rendement op de uitgezette financieringen van EUR 249.000 te realiseren. In dit rendement zijn niet meegenomen de financieringen die zijn verstrekt in de vorm van ontwikkeleningen. Omdat daar waarschijnlijk geen rendement op gerealiseerd wordt, vanwege het hoge risico van die leningen.

Inkomsten 2020: vergoedingen over banksaldi

De rente op de spaarrekening van DE-on blijft een tegenvallende bron van inkomsten. De rentevergoeding op de spaarrekening is nog verder gezakt naar 0,23%, en daarmee slechts 13% van de aangenomen rentevergoedingen bij de oprichting van DE-on (1,8%). In het meerjarenplan 2019-2024 houden we rekening met een rentestijging die leidt tot een gemiddelde rente over de gehele periode tot 2034 van 1%. Voor 2020 verwachten we dat de rentestijging echter nog niet zal optreden, of in ieder geval nog niet zo fors zal zijn en passen we de huidige rentestand toe. We zullen daarmee naar verwachting ongeveer EUR 7.000 uit rentebaten ontvangen. Gegeven de huidige ontwikkelingen in de kapitaalmarkten kan het zijn dat DE-on geen of zelfs een negatieve rente toegepast krijgt op haar spaarrekening, waarmee inkomsten over banksaldi wegvallen of kosten worden.

Inkomsten 2020: Vergoedingen voor diensten

De tweede inkomstenbron van DE-on zijn geleverde diensten en ontwikkelvergoedingen die ontvangen worden. Voor 2020 wordt ingeschat dat een omzet uit diensten en ontwikkeling van EUR 575.000 zal worden gerealiseerd. Dit zijn inkomsten vanwege de vrijval van de toevertrouwde middelen in het kader van de green deal gelden en de ontvangst van het tweede deel van de subsidie Expertisecentrum (EUR 475.000).

Exploitatie DE-on 2020: Kosten

De kostenkant bestaat uit diverse operationele kosten voor het uitvoeren van de werkzaamheden, als ook kosten ter ondersteuning daarvan zoals bijvoorbeeld administratiekosten, accountantskosten, huisvestingskosten etc. De kosten nemen toe door de inrichting en uitvoering van de subsidie 'Expertisecentrum' (kosten hiervan waren nog niet opgenomen in de begroting).

Kostenpost normale activiteiten DE-on	Begroting 2020	Begroting 2019
Directievoering	115.000	115.000
Adviseurs projectontwikkeling	575.000	72.500
Raad van Toezicht & investeringsbesluiten	25.000	25.000
Vervoer	12.000	5.000
Administratie	4.000	3.500
Verzekeringen	2.500	2.500
Accountant	5.000	5.000
Telefoon & ICT	4.500	1.500
Huisvesting	5.000	5.000
Marketing	10.000	5.000
Algemeen	5.000	5.000
BTW	20.000	25.000
TOTAAL per jaar	783.000	270.000

Directievoering & Adviseurs projectontwikkeling

DE-on heeft in 2020 ongeveer 4,3 FTE tot haar beschikking, bestaande uit de directeur en adviseurs projectontwikkeling. Hiervoor is EUR 690.000 gebudgetteerd, en representeert de activiteiten m.b.t. de uitvoering van de financieringsactiviteiten (ongeveer 115.000) en de ontwikkelactiviteiten (ongeveer EUR 575.000, m.b.t. de uitvoering van ontwikkelactiviteiten uit hoofde van de greendeal gelden en de subsidie (Expertisecentrum). Het uurtarief van de financieringsactiviteiten en activiteiten uit hoofde van de green deal gelden is EUR 70 (excl. BTW) en van de activiteiten uit hoofde van de subsidie Expertisecentrum is EUR 100 (excl. BTW)

Raad van Toezicht & investeringsbesluiten

De vergoeding van de Raad van Toezicht is vastgesteld op basis van minimaal 4 vergaderingen per jaar en bedraagt EUR 5.000 per lid (totaal EUR 15.000). Daarnaast zijn er regelmatig extra vergaderingen over investeringsbeslissingen. Hiervoor is additioneel op de reguliere vergaderingen totaal EUR 10.000 begroot.

Vervoer

DE-on bezoekt haar (potentiële) klanten door de hele provincie. Dit past goed bij de aanjaagfunctie van DE-on. De vervoerskosten in 2020 worden geschat op EUR 12.000, ook meenemende de extra vervoerskosten vanwege de activiteiten van het expertisecentrum.

Administratie & accountant

De administratie wordt gevoerd door een Flevolands administratiekantoor, welke ook de jaarstukken opmaakt. Verwacht wordt dat de kosten voor de administratie in 2020 rond EUR 4.000 bedragen (administratiekosten EUR 2.250 plus EUR 1.750 voor het boekhoudpakket). De kosten van de Flevolandse accountant worden voor 2020 geschat op ca EUR 5.000, mede doordat de balansstructuur ingewikkelder wordt door de Green Deal gelden en de diverse investeringen.

Verzekeringen

De kosten van de wettelijke en bestuurdersaansprakelijkheidsverzekeringen bedragen ongeveer EUR 2.500 per jaar.

Telefoon & ICT

DE-on is via een vast en gemakkelijk telefoonnummer te bereiken. De kosten zijn afhankelijk van het gebruik. De jaarlijkse telefoonkosten hebben we begroot op EUR 4.500, ook meenemende de activiteiten uit hoofde van de subsidie Expertisecentrum.

Huisvesting

DE-on heeft sinds oktober 2015 een bezoekadres in het Gemeentehuis van Lelystad. Doel is en blijft om als DE-on bij de ondernemers langs te gaan. Dit past het beste bij de aanjaagfunctie van DE-on. Daarnaast blijft lokale aanwezigheid belangrijk. DE-on heeft gekozen voor een flexibele werkplek en vergaderruimte in het Gemeentehuis van Lelystad. De jaarlijkse kosten bedragen EUR 5.000.

Marketing

DE-on maakt voor het vergroten van de naamsbekendheid een post beschikbaar voor marketing ter grootte van EUR 10.000. Dit is fors hoger dan voorgaande jaren (voor 2019 hebben we EUR 5.000 begroot), vanwege het belang van naamsbekendheid ten behoeve van de uitvoering van het expertisecentrum.

Algemeen

DE-on zal zich op specifieke onderdelen door specialisten laten bijstaan. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om Due Diligence onderzoeken welke niet volledig op een project verhaald kunnen worden en om ondersteuning in bijvoorbeeld fiscale en juridische sfeer. Voor deze post is EUR 5.000 begroot.

BTW

Met de fiscus is overeenstemming bereikt over de BTW verrekening. Deze wordt naar rato van de inzet van capaciteit op financieringen en ontwikkeling verrekend. In praktijk vertaalt dit zich naar een verrekening van 50% van de BTW. De BTW die niet verrekend kan worden, is opgenomen in de kostenpost BTW.

Exploitatie DE-on 2020: Resultaat

De begrote exploitatie van de verschillende activiteiten van DE-on in 2020 resulteert in een positief resultaat van EUR 48.000. Genormaliseerd voor de inkomsten en kosten naar aanleiding van de subsidie "Expertisecentrum kosten" is er in 2020 een begroot positief resultaat van EUR 148.000 (als gevolg van normalisatie voor EUR 475.000 begrote inkomsten en EUR 575.000 begrote kosten).

Financiële Prognose 2020

De exploitatie vertaalt zich als volgt naar de begrote staat van baten en lasten voor 2020:

Staat van Baten en Lasten per 31-12 [x € 1.000]	Gerealiseerd					Verwacht	Begroot
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Operationele inkomsten							
Inkomsten uit financieringen	-	5	32	67	93	106	249
Inkomsten uit diensten en ontwikkeling	-	-	25	26	51	485	575
Inkomsten uit banksaldo	25	83	47	21	10	8	7
Operationele inkomsten totaal (1)	25	88	104	114	154	599	831
Kosten							
Voorzieningen					505		
Operationele kosten bedrijfsvoering DE-on	84	198	281	204	209	575	783
Kosten Totaal (2)	84	198	281	204	714	575	783
Subsidie ten behoeve van exploitatie							
Vrijval Exploitatiesubsidie	59	110	136	-	-	-	-
Subsidie Exploitatie totaal (3)	59	110	136	-	-	-	-
Resultaat (1-2+3)	-	-	-41	-90	-55	24	48
<i>Cumulatief Resultaat</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-41</i>	<i>-131</i>	<i>-186</i>	<i>-162</i>	<i>-114</i>

Voorzieningen in 2018 betreffen voorzieningen voor de investering in Groen Gas Almere. In 2019 heeft DE-on deze investering met verlies moeten verkopen om de voortgang van het project zeker te stellen.

Verwachte inkomsten uit diensten en ontwikkeling in 2019 representeren ook de toekenning van de subsidie Expertisecentrum van EUR 475.000. De verwachte operationele kosten in 2019 representeren de kosten van zowel de financierings- als de ontwikkelactiviteiten.

DE-on ligt qua commitments en projecten (in een vergevorderd stadium van onderhandeling) iets achter op schema van de begrotingen zoals gemaakt in het meerjarenplan 2019-2024. Dat komt omdat de tijd tussen goedkeuring en uitkering van verschillende grote financieringen langer duurt dan verwacht. DE-on verwacht nog steeds dat eind 2020 de beschikbare middelen voor financieringen gecommiteerd zullen zijn en dat ze in 2021 volledig uitgekeerd zijn.

Het verwachte cashflow overzicht ziet er als volgt uit:

Cashflow overzicht (x 1.000 euro)	Gerealiseerd					Verwacht	Begroot
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Geld in							
Lening en subsidie provincie	6.800	365	-	-	1.000	1.000	-
Inkomsten operationeel	25	88	104	114	154	599	831
Aflossingen op financieringen	-	-	-	-	-	238	532
Geld in totaal (1)	6.825	453	104	114	1.154	1.837	1.363
Geld uit							
Uitgaven operationeel	84	198	281	204	714	575	783
Financieringen	-	518	668	1.000	192	3.182	950
Investeringen ontwikkeling Green deal gelden	-	27	48	92	50	10	-
Terugbetaling lening Provincie	-	-	-	-	-	-	-
Geld uit totaal (2)	84	743	997	1.296	956	3.767	1.733
Totale cashflow (1-2)	6.741	-290	-893	-1.182	198	-1.930	-370
Liquide middelen begin jaar	0	6.741	6.451	5.558	4.376	4.575	2.645
Liquide middelen eind jaar	6.741	6.451	5.558	4.376	4.575	2.645	2.275

Maatschappelijke baten & projecten

CO₂ besparing

Stichting DE-on heeft de opdracht om een CO₂ besparing te bereiken van 8.000 ton per jaar. Daartoe monitort DE-on jaarlijks wat haar bijdrage is geweest aan projecten en de hoeveelheid CO₂ die bespaard zal worden bij door DE-on gefinancierde projecten. Per project wordt ook gekeken naar het CO₂ rendement per geïnvesteerde euro. Voor 2020 wordt een additionele besparing van minimaal 5.000 ton verwacht van de projecten waar DE-on bij betrokken is. Het grootste deel van deze besparing komt naar verwachting voort uit investeringen in biomassa.

In 2019 zijn de volgende projecten uitgekeerd, of wordt verwacht dat DE-on ze in november/december uitkeert. De uitgekeerde projecten staan met naam benoemd, nog niet uitgekeerde projecten zijn geanonimiseerd.

Project (technologie)	DE-on financiering	Totale Financiering	Percentage investering (Multiplier)	CO ₂ besparing per jaar verwacht	Uitkering
Groen Gas Almere – Almere (biomassavergisting))	518.000 euro	8.269.000 euro	6,26%	2.300 ton	oktober 2015
North Sea Food – Urk (Zon PV)	237.580 euro	475.160 euro	50,00%	215 ton	juli 2016
DVPN – Rietlanden Lelystad (Zon PV)	180.000 euro	360.000 euro	50,00%	163 ton	juli 2016
Kalter Marknesse (Zon PV)	250.000 euro	564.116 euro	44,32%	263 ton	november 2016
De Torenhoeve (biomassa vergisting)	500.000 euro	2.800.000 euro	17,86%	5.087 ton	augustus 2017
Begreen Lelystad (Biomassa verbranding)	500.000 euro	8.500.000 euro	5,88%	12.060 ton	november 2017
Zonnepark Vlotgrasweg Lelystad	110.501 euro	1.130.000 euro	10,00%	1.144 ton	April 2018
Uitbreiding Groen Gas Almere	81.400 euro	1.000.000	8,14%	100 ton	April 2018
Polder Staalhandel	21.500	30.000	50%	44	Mei 2019
**** (geothermie)	2.000.000 euro	18.500.000 euro	5,41%	18.000 ton	verwacht December 2019
**** (biomassa)	1.000.000 euro	14.000.000 euro	7,14%	12.000 ton	verwacht December 2019
TOTAAL	5.398.981 euro	55.641.276 euro	9,7%	51.367 ton	

Daarnaast zijn er projecten per 1-10-2019 in verregaande onderhandeling. Ook deze zijn geanonimiseerd. Het is de verwachting dat deze projecten in 2019 tot uitkering komen.

Project	DE-on financiering	Totale Financiering	Percentage investering (Multiplier)
Verschillende ELF leningen (LED, pallet kachel, PV)	195.000 euro	323.334 euro	50-75%
*** (Esco)	275.000 euro	2.750.000 euro	10.00%
** (Torrefractie)	500.000 euro	5.000.000 euro	10,00%
*** (Biovergisting)	232.820 euro	445.640 euro	52,24%

DE-on ligt voor op de CO₂ doelstelling die vanuit de subsidiebeschikking is meegegeven: met de huidige financieringen is het doel van 8.000 ton CO₂ besparing per jaar ruimschoots gehaald.

Multiplier

De multiplier van DE-on moet gemiddeld over de portfolio minimaal 5 bedragen, dat wil zeggen dat er met het kapitaal van DE-on van 6,5 miljoen Euro tussen de 30 en 35 miljoen aan totale investeringen worden gedaan. Ook voor doelstelling lijkt binnen handbereik met de financieringen die in 2019 nog verwacht worden.

De investeringen in de biomassa vergistingsinstallatie kennen een gemiddelde multiplier van 8,3 x. Investerings in de zon PV installaties kennen naar verwachting een multiplier van tussen de 2 en 5. Gemiddeld zal ook op de verwachte investeringen in 2019 van DE-on naar verwachting een hogere multiplier gerealiseerd worden dan 5. Dit komt onder meer door de grotere projecten waar DE-on in financiert.

Anders dan de aannames van het meerjarenplan, zal bovenop de hogere multiplier die bij aanvang van de financiering optreedt, de financieringen ook bij een aantal projecten eerder terugbetaald worden dan in het aannamen van het businessplan (10 jaar). DE-on is op deze wijze in staat om een deel van de lening van de Provincie meerdere keren in te zetten, waardoor de multiplier verder toeneemt.